

ДНЕВНИКЪ

(Стенографически).

на

ОБЛАСТНОТО СЪБРАНИЕ ТРЕТЯ РЕДОВНА СЕССИЯ.

XVII^{то} ЗАСЪДАНИЕ, ПЕТЪКЪ 6 НОЕМВРИЙ 1881 ГОД.

(Начало въ 1 часъ 10 минути, послѣ пладнѣ подѣ председателството на председателя Г. Груева.)

Прѣдсѣд.: (Звъни:.) Засѣданието е отворено. (Прочита се списъкътъ.) Присѣтствующи членове 46, отсутствующи 8.

Секр. Груевъ: Огласяватъ съ отпускъ 2: Митр. Панаретъ и Топракчиевъ; безъ отпускъ 6: Н. Кръстевъ, Н. Бояджиевъ, Аристагесъ, Исмаилъ Бей, Фр. Рейнолди и Д-ръ Хакановъ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Секретарь ще прочете протоколътъ отъ миналото засѣдание.

Секр. Груевъ: (Прочита протоколътъ отъ XVI засѣдание.

Прѣдсѣд.: Има ли нѣкой да направи забѣлжка? (Нѣма.) Г-нъ Секретарь ще прочете нѣкои съобщения отъ страна на Гл. Управитель.

Секр. Груевъ: (Чете:.)

Прѣдсѣд.: Тия законопроекти ще се прсвоятъ на надлѣжната комиссия. Г-нъ Секретарь ще прочете прошенията, които сѣ постѣпили до Обл. Събрание.

Секр. Груевъ: (Чете:.)

Прѣдсѣд.: Тия прошения ще се прѣпататъ на прошетарната комиссия. Първий прѣдмѣтъ на дневний редъ е: да се произнесе Събранието, да ли трѣбва да се дава дневно възнаграждение на овия депутати които сѣ назначени отъ Гл. Управитель.

Калчовъ: Кога се е турилъ и кой е турилъ тоя въпросъ на дневний редъ?

Прѣдсѣд.: Бюрото го е турило на дневний редъ, защото наближава мѣсяца.

Величковъ: Тоя въпросъ ни е занимавалъ и прѣвъ други двѣ ессии, и единъ пѣтъ е рѣшенъ съ буквата и духа на Орг. Уставъ. Наистина въ другитѣ ессии се даде възнаграждение на назначенитѣ депутати, но не имъ се даде защото това е съгласно съ закона, а просто, защото прѣмислихме, че областта нѣма да загуби, ако даде за два мѣсяца парично възнаграждение на десетина назначени прѣдставители. Но азъ и тогава съмъ билъ противенъ, както помнятъ моитѣ събрания и сега пакъ ще повтора, че на назначе

нитъ депутати не трѣбва да се дава възнаграждение, защото членоветъ въ Орг. Уставъ, които говорятъ за обезщетение на прѣдставителитъ казватъ само за избранитъ прѣдставители. Тамъ е казано «избраннитъ депутати получаватъ дневно възнаграждение и т. н. т.» Ако въ законътъ или законодателитъ мисляха, че и назначенитъ депутати трѣбва да получаватъ възнаграждение, тогава щеше да се каже: «*депутатитъ*» получаватъ дневно възнаграждение и т. н. т.» Азъ не зная, да ли има по-ясно отъ това, че само ония депутати, които прѣдставляватъ народа, трѣбва да получаватъ възнаграждение. Зарадъ туй Г-да, азъ съмъ на мнѣние, щото тоя въпросъ да се рѣши тая година тѣй, както го иска самий Орг. Уставъ, защото мисля, че тия отетжвания отъ Орг. Уставъ — които може би въ тоя случай не сж важни — могатъ да дадѣтъ въ другъ случай поводъ за по-големи отетжки, за които ще скърбимъ. Именно за да недаваме поводъ за прѣстѣпление на Орг. Уставъ, азъ би желалъ да се съобразяваме съ изричното казване на Орг. Уставъ.

Нейчовъ: Въпросътъ положенъ на дневний редъ е отъ голѣма важность и Г-нъ Величковъ правѣдно искаха нѣкои истини върху тоя въпросъ. Г-да! 73-й чл. на Орг. Уставъ изрично казва: че *избраннитъ* депутати получаватъ възнаграждение. Това ще кажа, че назначенитъ не могатъ да получаватъ, защото ако искаха законодателитъ да се плаща и на назначенитъ, щѣха да кажатъ въ Орг. Уставъ: «било избрани, било назначени ще получаватъ дневно възнаграждение по еди-колко златни гроша. Независимо отъ това Г-да има други съображения за да се не плаща на назначенитъ депутати. Като се е прѣдоставило право на Гл. Управителъ да назначава отъ негова страна по 10 прѣдставители, мислило се е, че той ще назначава такива лица, които нѣматъ нужда отъ дневно възнаграждение и които си иматъ сръдства да живѣятъ. И друго нѣщо Г-да. Г-нъ Гл. Управителъ назначава въ това събрание прѣдставители, които да поддържатъ мъркитъ зети по неговата инициатива. Слѣдователно, тия мърки като въ нѣкои случаи могатъ да бѣдатъ противни на интереситъ на страната, то послѣдната не е длѣжна да плаща на ония хора, които непрѣдставляватъ нейнитъ интереси. Паритъ сж на страната и тя е длѣжна да плаща само за ония, които се произнасятъ за нейната полза. Противъ достолѣнието на самитъ назначени прѣдставители е да имъ се плаща дневно възнаграждение, защото тия Г-да прѣдставители трѣбва да стоятъ високо за да могатъ да защищаватъ мъркитъ на Гл. Управителъ, кегото тѣ прѣдставляватъ. Тѣ не трѣбва да се подлагатъ подъ условия щото да осжждатъ тия мърки, защо ще имъ кажатъ: вие правите това защото зимате пари. Азъ ще повторя, че праведно е да имъ се не плаща, и ще има двойна полза. Ако имъ се плаща, това е противъ достолѣнието на Гл. Управителъ и противъ достолѣнието на назначенитъ депутати. Отъ кадето и да разгѣдаме тоя въпросъ, дохождаме до заключение, че не трѣбва да се плаща на назначенитъ депутати въ Обл. Събрание.

Юрковъ: Азъ немога да се съглася съ тия Г-да, които казватъ, че не може и не трѣбва да се плаща, и че Орг. Уставъ запрѣщавалъ да се плаща на назначенитъ депутати. Чл. 73 казва, че *избранитъ* прѣдставители трѣбва непременно да получаватъ: чл. 74, който говори за назначенитъ депутати, не казва да ли трѣбва да получаватъ или не. Сега, ако туримъ въ противоположность членоветъ, които говорятъ за окръжнитъ съвети, ще видимъ тамъ да се казва, че ако нѣкой отъ членоветъ на Окр. комиссия има съдалището си въ главний градъ на департамента, не получава нищо. Тукъ виждаме, че тамъ гдѣто трѣбва да се не плаща изрично е запрѣтено, което никакъ не съгласяваме въ 74 чл. на Орг. Уставъ. Прочее, остава на Обл. Събрание да се произнесе: да ли жалае да имъ плати или не, и азъ съмъ на мнѣние, че трѣбва да имъ се плати. Г-нъ Нейчовъ казва, че назначенитъ отъ Ген. Губернатора депутати трѣбва да поддържатъ това, което излиза отъ неговата инициатива. Така мислятъ всекадѣ, гдѣто има назначени депутати, защото въ

много държави назначените представители сж били всъгда оппозиция на избранните; но дали е ставало това съ насъ, това е друга работа, и дали ще става, това е въпросъ на деня. Прочее, азъ като глѣдамъ всичко това и като глѣдамъ, че възнаграждението, което ще се даде на назначените представители не съставлява голямо количество, и трето, като глѣдамъ, че всичките депутати получаватъ още заплатата отъ чиновничество или отъ други служби, дохождамъ до заключение, че не трѣбва да глѣдаме за 40 гроша, защото не сж голяма работа. Съ това не ще ги направимъ да желаятъ да се назначатъ и сѣтиѣ. Най-послѣ несправѣливо е да се неплаща на едни хора, които се грижатъ за общите интереси.

Ив. Ев. Гешовъ: Азъ Г-да ще кажа само една причина, защо до сега се плащаше на назначените депутати. До сега имъ се плащаше именно за това, защото имаше двама отъ тяхъ и Г-нъ Юруковъ, които като дохождаха отъ други градове въ Събраниято, послѣдното мисляше, за праведно да ги удовлетвори съ едно възнаграждение отъ 40 гр. златни на день. Тѣхна милость като не сж вече тука и като всичките сегашни назначени представители сж отъ тука, а отъ друга страна като е правѣдно да се неплаща на назначените представители, азъ се съгласявамъ, че *така година* не трѣбва да се плаща на назначените депутати, които не сж много високателни и мисля, че даже не ще приематъ.

Прѣдсѣд.: Съвѣщавамъ се отъ Събраниято: които са съгласни да се плаща на назначените отъ Гл. Управителъ депутати, моля да станатъ прави. (Меншество.) Вторий прѣдметъ на дневний редъ е: гласуване на законопроекта за Копривщенскій сѣдебенъ участъкъ, който ся разглѣда членъ по членъ въ миналото заседание. (Гласове:) да се гласоподава нецѣло!)

Св. Тилевъ: Противъ съставлението на една сѣдебна окръжностъ състояща отъ общината Копривница и други двѣ села, нѣма нищо да кажа, напротивъ желая да се приеме, защото като вземемъ въ съображение мѣстото и населението както и околните села и тѣхната далечность, мисля, че ще направимъ добро дѣло, ако приемемъ учрѣдението на сѣдебенъ участъкъ съ центръ Копривница. Но едно нѣщо ми е чудно Г-да, какъ и защо да се прѣдстави законопроектътъ само за една сѣдебна окръжностъ, когато се съзнава нуждата и за много други такива сѣдебни окръжности. Зарадъ това да се произвѣсемъ за по-скоро то приложение на тоя законопроектъ, като същевременно помолимъ почитаемата Дирекция на Правосѣдието, щото гдѣто има такива отдалечени пунктове, да се погрижи за удовлетворението на необходимата имъ нужда въ сѣдебно отношение. Задържамъ си правото да поговори и послѣ върху тоя въпросъ.

Калчовъ: Желая да зная, 2-й членъ приелъ ли се е?

Прѣдсѣд.: Законопроектътъ се състои само отъ единъ членъ. Пристѣпваме къмъ именно гласоподаване.

Секр. Гуневъ: (Прочита списъкътъ на депутатите.)

Прѣдсѣд.: (Слѣдъ прочитанието на списъка.) Отъ 34 гласоподаващи, съ 30 за и 4 противъ, се приема законопроектътъ за съставлението на сѣдебенъ участъкъ съ центръ Копривница. Третий прѣдметъ на дневний редъ е разискване законопроекта за административните сѣдилища. Желаетъ ли Събраниято да се прочете тоя законопроектъ? (Гласове: не желаемъ, всѣки го е чель!) Приемали се изобщо да се разисква тоя законопроектъ? (приема се.) Тогава пристѣпваме къмъ разискването му членъ по членъ.

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Законопроектъ за сѣдопроизводството на Окръжните и Върховното Сѣдилища за Административни распри.

Прѣдсѣд.: Комиссията го измѣнява така: «Законопроектъ за сѣдопроизводството на окръжните а Върховното административни сѣдилища.» Приематъ ли Събраниято тая поправка? (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Гл. 1. Окръжни Сѣдилища. Чл. 1. Окръжниятъ сѣдилища сѣдятъ всички распри отъ тяхна компетентностъ, представени отъ 121 чл. на Орг. Уставъ. (Приема се.) (Чете:) «Чл. 2. Отнасянето до сѣдилището става съ тимбровано прошение до председателятъ на онова административно сѣдилище, въ окръжността на което се намира администрацията съ която е расприа. Въ това прошение се излага: каква му е работата; какво иска; отъ кого и защо; какви му сѣ доказателствата; и гдѣ живѣе той и противната страна. Това прошение ще носи дата и подписа на просителъ. Съ прошениято си наедно, просителъ трѣбва да подаде: 1-о Прѣписъ отъ книгата, която има за доказание на притезанията си, и 2-о отъ самото си прошение толкова върни прѣписи, колкото противни страни има. Тия послѣдни прѣписи ще се съобщятъ незабавно отъ писалището на противните страни съ покана, ако щѣтъ да дойдатъ да видятъ и другитъ книга въ писалището и послѣ да доставятъ писмелъ защитителенъ отговоръ въ два образа; всичко въ разстояние на 15 дни отъ деньтъ на съобщението на поканата, ако странитъ присѣствуватъ. Единиятъ отъ двата образа на защитителния отговоръ се съобщава на просителя».

Златаровъ: Втората алинея въ редакцията си нѣкакъ непостига цѣльта, т. е. направено е нѣкакъ си тъмно. Азъ правя едно прѣдложение или една поправка тѣй: «Това прошение трѣбва да носи и какви му сѣ доказателствата; въ противенъ случай не се приема.»

Стамбуловъ: За онова, което каза Г-нъ Златаровъ нѣма да говоря; но има да забѣлжа нѣщо върху 4-а алинея, гдѣто се казва, че «Прѣписъ отъ книгата, която има за доказание на притезанията си, и 2-о отъ самото си прошение толкова върни прѣписи, колкото противни страни има» Азъ мисля, че не трѣбва да бѣде прѣписъ но оригиналъ, защото единъ просителъ за да удостовери контракта си трѣбва да отиде на окр. гражданско сѣдилище, да извади точенъ прѣписъ и тогава пакъ да отиде на административното сѣдилище. Това е затруднение Г-да! Его защо азъ съмъ противенъ на тая алинея и прѣлагамъ да се каже, да прѣдставлява самия оригиналъ.

Гирджиковъ: Много ще се маемъ, догдъ приемемъ тоя членъ. За това по-добъръ е да разискваме тоя членъ алинея по алинея. Да започнемъ отъ първата, слѣдъ нея втората, третата и т. н. т. защото сега забѣлжвамъ, че нѣкои говорятъ върху първата, нѣкои върху втората и пакъ нѣкои върху четвъртата алинея. Ако на това се съгласятъ почитаемитъ ми събратия, азъ ще поговоря върху първата алинея на чл. 2. Втората алинея казва: (Чете:) «Отнасянето до сѣдилището става съ тимбровано прошение до председателятъ на онова сѣдилище въ окръжността на което се намира администрацията съ която е расприа.» Сега тука не виждаме да се казва каква тимбра трѣбва да носи. За гражданскитъ и за околийскитъ сѣдилища е казано, защото тимбри отъ единъ грошъ до единъ полъ. Тука не е опредѣлено и сѣдията може да се намъри въ недоумѣние: да ли грошъ или 5 или 10 гр. трѣбва да му се земе. За това трѣбва да се опредѣли тука.

Юруковъ: Азъ некимъ да говоря върху първата и върху всичкитъ послѣдующи алинеи. Колкото за това, гдѣто каза Г-нъ Гирджиковъ, че трѣбва да се опредѣли каква да бѣде тимбрата, азъ мисля, че щомъ нѣма опредѣлено количеството на тимбрата, то тя трѣбва да бѣде единъ грошъ.

Матакиевъ: Тѣй като стана дума за първата алинея, азъ съмъ на мнѣние, да се назначи за колко гроша трѣбва да бѣде. За това, азъ прѣлагамъ да бѣде тимбрата за 5 гроша.

Секр. Минковъ: Върху първата алинея ще кажа само това, че трѣбва да се опредѣли каква тимбра трѣбва да носи прошениято. Запазвамъ си правото да говоря послѣ за послѣдующитъ алинеи.

Секр. Гуневъ: Въ Турско прошенията носяха тимбри или вараки по единъ грошъ. Сега тука въ нашата областъ гледамъ по вънъ, какъ подателитъ на прошения сж принудени да даватъ по 5 гроша за тимбра за каквато и да е малка работа. Съ това се правятъ голъми затруднения на подателитъ. Зарадъ туй, азъ би предложилъ да се намали тимбрата на прошениято и ако е възможно да се направи единъ грошъ. 5 гроша е много, особено за бѣднитъ, които вѣматъ по 5 пари, а камо ли 5 гроша да даде за тимбра.

Нейчевъ: Азъ просто мисля, че тая първа алинея на тоя вторий членъ е излишна, защото ние вече имаме законъ за гербовитъ мита, който казва какви марки трѣбва да се залѣпятъ на прошенията. Защо да казваме тука това, когато има законъ, който казва, че ония, които даватъ прошения трѣбва да залѣпятъ на тѣхъ такива и такива тимбри.

Дир. Грусевъ: Тукъ работата е да се улѣсни едно прошение; не е въпросътъ да се каже за тимбритъ, защото има специаленъ законъ, какви тимбри трѣбва да носятъ прошенията въобще. Той е специаленъ законъ именно за сѣдебнитъ мита. Разумѣва се, че на прошениято ще се залѣпа тимбра, която му прѣдписва законътъ за тимбритъ, който е въ сила въ нашата областъ. (*Единъ гласъ*: колко гроша?) Единъ грошъ.

Д. Бояджиевъ: Азъ ще кажа, че като за прошения до други сѣдилища се дава тимбра по за единъ грошъ, то и за административното сѣдилище трѣбва да се дава единъ грошъ, за да не се дава поводъ да се оплаква населението, защото 5 гр. златни струватъ 8 гр.

Златъ рвзъ: Азъ ще кажа, че ние неразгледваме законъ за сѣдебнитъ мита но за сѣд-производството на административнитъ сѣдилища. Тимбритъ сж опредѣлени отъ специалний за тѣхъ законъ.

Матакиевъ: Ще кажа, че въ закона за митата се казва за окръжнитъ сѣдилища. Заради това трѣбва да направимъ тоя членъ ясенъ и опредѣленъ. Въ него се казва *тимбра*, но каква тимбра не се знае. Трѣбва да се каже *за грошъ*, 5 гроша или колкото и да е. Съ една забѣлжка законътъ нѣма да стане дълъгъ а много полза ще принесе.

Дир. Кръстевичъ: Съчинителтъ на тоя законъ не е турялъ въ него, каква трѣбва да бѣде тимбрата защото не му е мѣстото тукъ. Тукъ се прави законъ за правосѣдие а не за пари. Ако не е опредѣлено това въ законътъ за митата, направете другъ законъ или на направениятъ приложете единъ членъ. Защото тукъ казваме, че прошенията ще носятъ тимбра по за единъ грошъ? Ще каже, че неправимъ законъ за правосѣдие за фискални мѣрки. Това не е добро Г-да, защото единъ законъ за правосѣдие се прави да трае. Ако туримъ въ него парични количества, днесъ можемъ да го опредѣлимъ напр. единъ грошъ, утръ 5 или 10 гроша, а сетѣ пакъ да ги смалимъ каквото направихме и съ заплатитъ. Тия сж Г-да, работи, които днесъ се качатъ а утръ се свалятъ. Понеже Г-нъ Матакиевъ го е страхъ да не би отъ неопредѣленето на количеството да произлязатъ нѣкакви злоупотрѣблениа, азъ ви казвамъ официално, че мнѣнието на правителството е да се залѣпа за такива прошения марка най-много за единъ грошъ.

Калчевъ: Думитъ които искажахъ почитаемиотъ ми събратия върху недоумѣния, които могатъ да се породятъ отъ неясното поставяние на първата алинея на вторий членъ, иматъ пълно право. Толкова много се говори за повѣсткитъ, че нетрѣбва за тѣхъ да се плаща сѣдебно мито, а послѣ казаха че трѣбва да се плаща и сега се плаща. Тогава за да нестанатъ недоумѣния и по тоя въпросъ, трѣбва да се прѣдвиди нѣщо по-ясно.

Секр. Минковъ: Отдѣвъ като казахъ, че добръ би било да се опредѣли стойността на гербовитъ марка, казахъ го именно за това, защото имахъ прѣдъ видъ туй съображение, че въ законътъ за сѣдебнитъ мита, който сега имаме не се споменува за това нѣщо; но тѣй като узнахъ, че наскоро се е внесълъ единъ законопроектъ за сѣдеб-

нитъ мита и разноски, азъ мисля, че неостава повече да разискваме за това нѣщо, което ще опредѣлимъ, когато дойде време да разискваме специалний за това законъ. (Гласове: исчерпано е!)

Прѣдсѣд.: Първата алинея на вторий членъ приема ли се?

Гирджиковъ: Именно за това трѣбва да се опредѣли, защото почитаемий комисаръ наказа, че това е опредѣлено изрично въ закона за сѣдебнитъ мита, който ще разгледваме по-сетнѣ. Сега като въ законътъ за митата не е предвидено това, то административнитъ сѣдилища слѣдватъ да зиматъ това, както и гражданскитъ сѣдилища. Казва ни се, че за единъ грошъ трѣбва да има тимбра. Хубаво, ами отъ гдѣ знаемъ, че за единъ грошъ трѣбва да е? Ако правителството нѣма намѣрение скоро да ни внесе законъ за областнитъ сѣдебни мита, . . . (*Единъ гласъ*: днесъ се е внелъ.) Тогава може да се предвиди въ закона за административнитъ сѣдилища.

Дир. Груевъ: Законътъ за тимбрата е друго нѣщо, а законътъ за админ. сѣдилища е друго нѣщо. Въ всеки случай, тимбрата трѣбва да е за единъ грошъ а не повече. (*Гласове*: исчерпано е!)

Прѣдсѣд.: Понеже има възражения, турямъ на гласоподаване първата алинея. Които сж съгласни да се приеме алинеята както си е, да станатъ прави. (Болшинство.) Минуваме къмъ втората алинея.

Секр. Груевъ: (Чете:) «Въ това прошение се излага: каква му е работата, какво иска; отъ кога и защо; какви му сж доказателствата, и гдѣ живѣе той и противната страна. Това прошение ще носи дата и подписътъ на просителътъ.»

Златаровъ: Азъ бихъ направилъ една поправка така: «Това прошение трѣбва да съдържа името, презимето на двѣтъ страни и пр. въ противенъ случай не се приема.»

Гирджиковъ: Азъ мисля, че поне тукъ трѣбва да се избавимъ отъ едно нищожество — отъ една формалностъ, отъ която страда нашето население: Тукъ нѣма нужда за такива формалности. Той (подателътъ) трѣбва да каже: каква му е работата; отъ кога и защо се плаче. За мѣстожителството, той може и да разясни. А ако не се намѣри мѣстожителството, прошенieto ще се заляпи. Да отхвърляме прошенieto на нѣкого за нѣкои формалности, това ще бѣде несправедливо.

Секр. Минковъ: Нѣй-добъръ ще бѣде да се сѣзи членътъ както си е, защото поправката, която предлага Г-нъ Златаровъ се съдържа въ другъ редъ. Колкото за мѣстожителството да приемемъ такава формалностъ ще бѣде несправедливо, като знаемъ че спорѣдъ Орг. Уставъ въззивнитъ жалби трѣбва да съдържа тѣхъ формалности и вслѣдствие на тия формалности много пѣти хората изгубватъ правата си, ако и да ги иматъ. Тѣ ги изгубватъ само и само защото не сж изпълнили нѣкои формалности. Заради туй предлагамъ да си остане членътъ както си е. Колкото за това гдѣто каза Г-нъ Гирджиковъ, че ако не се знае мѣстожителството на едната страна, прошенieto да се залепи на паркета, азъ мисля, че и това не е нужно, защото има единъ редъ за начинътъ на съобщение. Послѣ като има единъ членъ, който казва, че всичкитъ други формалности, които ставатъ при гражданскитъ сѣдилища трѣбва да се изпълняватъ и при административнитъ сѣдилища, мисля, че не е нужно и тукъ да се споменува, защото това е предвидено въ Отоманското сѣдопроизводство и като изработваме гражданската процедура ще бѣде турено тамъ. Заради това предлагамъ да си остане членътъ както си е.

Д. Бояджиевъ: Искахъ да забѣлжа само това, че въ втората алинея трѣбва да се притури това, което предложи Г-нъ Златаръ въ. Това трѣбва да стане, защото е съгласно съ първий членъ на търговското сѣдопроизводство. Азъ не разбирамъ, защо въ едни сѣдилища жалбитъ да се приематъ по единъ начинъ, а въ административнитъ сѣдилища

да не се иска това, което е вече известно на цялото население. Че трѣбва да бѣде записано дѣлото, датата, номера и мѣстожителството, за това и дума нѣма да става. Защо да земаме това нѣщо за противно, когато то е известно на цялото население?

Златаровъ: Г-да! Безъ да искамъ да бѣдемъ строги, азъ би желалъ шото още отъ сега да правимъ по-строги закони за населението което ако не прѣтърпи загуби чрезъ съдебните формалности и устнимъ начиномъ нѣма да загуби. (*Гласове*: исчерпано е!)

Нейчовъ: (*Гласове*: исчерпано е!) Въпросътъ не е исчерпанъ Г-да! Немогаѣ да се изискватъ форми на прошение. Правосъдието трѣбва да се раздава даромъ Г-да, и като трѣбва да се раздава даромъ, тогава не трѣбва да се правятъ никакви ограничения нито отъ частни лица нито отъ обществени учрѣждения. Отъ друга страна формалноститъ трѣбва да се изпълняватъ за да не ставатъ злоупотрѣбления съ Правосъдието.

Дир. Кръстевичъ: Азъ ще се помоля на Събранието да приеме членътъ както си е. Ние когато направихме законътъ не бѣхме да незнаемъ, че има формалности. Та и турската търговска процедура, както каза Г-нъ Бояджиевъ, и всичкитъ французски съдебни закони изискватъ да се оказва въ прошеніето името, прѣзимото, мѣстоприбиванието, занимаието и пр. Но ние нарочно го направихме простъ; за да бѣде ясенъ, кратъкъ и лѣсенъ за населението; защото нашето население не е като европейското прокопсано и образовано за да може да знае законитъ и формалноститъ. Не само че незнае да се съобразява съ тия формалности нашето население, но и 10 деня да му казвашъ нѣма да запомни. Повечето сж безграмотни. Сега административнитъ распри какви сж? — Знаа ги твърдѣ добръ. Едно частно лице ще се оплаква противъ правителството. Правителството у насъ се знае кѣдъ е, а тѣй сжщо и противната страна ще знае кѣдъ се намира правителственното учрѣждение противъ което се оплаква. Като е така да принуждаваме ли оногова, който отива да се оплаква, да иде да търси адвокатинъ да му направи прошение за една лира. Азъ не разбирамъ инакъ формалноститъ, които нѣкои Г-да прѣдлагатъ. Азъ не разбирамъ тоже и това: защо да се отхвърля прошеніето, ако не съдържа нѣкои формалности. Това не сж мѣрки за едно население като нашето. Отъ друга страна нѣкой като направи прошение оставя всичката работа на расположението на съдилището. Даже нечакатъ нѣкои да имъ се опредѣли срокъ. Може би нѣкой да дойде на другий день отъ опредѣлений срокъ. Най-сетнѣ ще му рекътъ: ти не си турилъ мѣстожителството и пр. — Азъ несъмъ знааятъ, ще отговори той. Тъ нѣма да обръщатъ внимание за незнаянieto му, шомъ се изискватъ отъ закона нѣкои формалности, и така той ще си загуби процесътъ. Прѣположете си, че единъ селянинъ за да направи прошеніето както иска остави та истече срока, слѣдъ който даде прошеніето си; да ли сега прошеніето му трѣбва да се върне? Ако има въ тоя членъ тия формалности, то ще се върне; ако ли се не върне, то ще се отхвърли и селянинътъ ще бѣде принуденъ да отива да дава нова лира за да направи това и онова. Губи ли или не? Много губи. Заради това, пакъ е добръ да се приеме тоя членъ както си е и когато нашитъ хора се научатъ на тия формалности, тогава може да се направи инакъ.

Величковъ: Нѣка ми позволи Г-нъ Директоръ да се не съглася съ него въ тоя случай. Най-сетнѣ въ самий законопроектъ се изискватъ формалности за да се състави прошение. Най-напрѣдъ какво се иска? — Да дойде и противната страна; слѣдователно, всичкитъ формалности противъ които говори Г-нъ Директорътъ ги има и сега. Защо сж тия формалности тѣкъ въ законопроекта? Защо се задължава просителътъ да прѣдстави прѣписи отъ книжата и пр. Азъ мисля, че когато едни формалности сж турени въ единъ законъ, тѣ трѣбва и да се пазятъ. Азъ мисля, че и тия формалности трѣбва да се пазятъ и въ всѣко прошение трѣбва да ги има. За да има тия формалности, трѣбва да има санкция. Ние Г-да, съ тоя само случай не ще научимъ нашето население да нѣма

нужда отъ адвокати да имъ писватъ прошенията. За това нѣщо по-хубаво е да се научатъ било чрѣзъ учителитъ си, било чрѣзъ своитѣ синове, било какъ било да се научатъ на тия формалности. Това не е нѣщо трудно. Ако адвокатитѣ зематъ по една лира за прошение, жално ми е, че става така; но това става отъ безсѣвъстнитѣ адвокати не за формалноститѣ въ прошениято, но за самото прошение. За това трѣбва да се тури санкция, ако искаме не само да писваме законитѣ, ами и да се пазятъ.

Юрковъ: Хубаво е да има санкция. Другадъ има адвокати, които въобще сж отговорни ако пропуснатъ нѣкои изискуеми отъ законѣтъ формалности и загубитѣ страната може да земе отъ адвоката. Разумѣва се, че ония хора, които въ другитѣ страни се занимаватъ съ адвокатство учатъ и правото и го разбиратъ. Но у насъ нѣма законъ за адвокатитѣ. Казватъ на селянина: иди у прошенитарѣтъ да ти напише прошениято. Той отива, прошенитарѣтъ му го написва и му зема паритѣ; но нѣма законъ който да казва, че ако прошенитарѣтъ ненаправи хубаво прошениято, да му се зематъ паритѣ назадъ. Заради това трѣбва да има санкция. Именно за туй азъ мисля, че въ всѣки случай, членѣтъ да си остане тѣй както си е, а послѣ може да се окаже за кои съществени причини да се счита прошениято нищожно. Туй трѣбва да се направи, защото инакъ хората ще губятъ процеситѣ си само за едни прошения. Колкото и да учимъ нашитѣ хора да пишатъ прошенията по форма, това е нѣщо невъзможно.

Нейцовъ: Една отъ главнитѣ санкции, трѣбва да е нищожеството. Ако прѣдположимъ, че единъ прѣдсѣдателъ на сѣдилище даде прошение, което не съдържа формалности, азъ ще му кажа, че той не е сѣдия. За това трѣбва да има санкция. (Гласове: исчерпано е!)

Прѣдсѣд.: Има ли още нѣкой да възразява? (Нѣма.) Ония, които сж съгласни да се приеме втората алинея както си е да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се.

Златаровъ: Азъ мисля, че най-напрѣдъ трѣбваше да се тури на гласоподавание поправката а послѣ както е въ законопроекта. (*Прѣдсѣд.*: коя поправка?) Тая, която прѣдложихъ. (*Прѣдсѣд.*: тя не се подкрѣпи.) Не се попита Събранието да ли я подкрѣпи.

Наумовъ: Колкото за другата алинея, азъ мисля, че когато имаме прѣдъ видъ да се опростотворяватъ работитѣ, то да се не трѣсятъ разни книжа. Азъ мисля, че долната алинея неправи нищо друго освѣнъ да осложнява правото на всѣкого, който отива на сѣдилището. Ако Г-нъ Правителственний комисаръ ни каза че не трѣбва да правимъ прошенията пълни съ формалности, когато това се каза за прошенията, колко повече трѣбва да необръмяняваме хората да прѣдставятъ всичкитѣ си книжа и много други усложнения да налагаме на дѣлата имъ. Първото нѣщо, което ще направимъ съ това е, ще натоваримъ населението съ доста много разноси, като ще бѣде принудено да ходи да търси прѣписи и пр. За това спорѣдъ менъ само прошениято трѣбва да бѣде писмено, всичко друго може да се разясни устно или отъ самия подателъ на прошениято или отъ защитника му. Инакъ ще правимъ едно излишно усложнение на работата.

Калчовъ: Когато говорихъ прѣди малко произнесохъ се противъ тия формалности а сега ще кажа, че не трѣбва да се приема тая алинея, защото работата се усложнява. Тукъ въ тая алинея се изискватъ нѣща, които не може да разбира населението. Заради това, моля почитаемото Събрание да отхвърли тая алинея.

Секр. Минковъ: Азъ се присѣдинявамъ съ мнѣнието на Г-да двамата прѣждеговоривши, че за улѣснение на населението, тая алинея трѣбва да се отхвърли и да се помѣсти въ процедурата, която ще се прави за гражданскитѣ сѣдилища. До колкото зная, тоя членъ е прѣписанъ отъ французското сѣдопроизводство за административнитѣ сѣдилища, но тамъ е скратенъ. Азъ мисля Г-да, че ако имаме за цѣль да улѣснимъ населението, не трѣбва да го прѣтоваряме

съ много прѣписи, защото съ това твърдѣ много спѣски ще му направимъ и ще принудимъ ония, които подаватъ прошения, да отиватъ прѣдварително да ги потвърждаватъ въ гражданскитѣ сѣдилища. Но при всичко това, въззражението не е до толкова силно, защото туй потвърждение може да не става въ гражданскитѣ сѣдилища ами въ самото сѣдилище, гдѣто се подава прошеннето. Зарадѣ туй азъ съмъ на мнѣние да се приеме тоя членъ въ смисълтъ, както двамата Г-да прѣдговоривши казаха.

Матакиевъ: Няка ми се позволи да се несглася съ прѣдговорившиятъ Г-да. Ако отхвърлиме нищожеството, то бѣше по единичката причина, че населението е такова, което още не е въ състояние да разбира сжщността на дѣлата и тяхното отношение къмъ законитѣ. Каза ни се тука сега, че доказателствата за притезанията ставатъ замѣдлено и съ много разноси. Азъ не съмъ на такова мнѣние. Прѣдъ сѣдилището ще отиде човекъ, който разбира дѣлото и който не ще има нужда отъ адвокатъ. Най-сетнѣ и да има нужда отъ адвокатинъ и да няма, разискитѣ пакъ ще ставатъ но не толкова, колкото се прѣдполагатъ сега, защото тукъ невидямъ да се казва, че трѣбва да бѣдатъ потвърдени отъ граж. сѣдилище и незнамъ що си. Всичкитѣ книжа не ще бѣдатъ повече отъ два прѣписа. Съ това ще разбере противната страна какво иска ищеца. Противната страна ще си начъртае какви въззражения има, и най-сетнѣ и едната и другата страна ще приготви своитѣ въззражения, които ще прѣдставятъ на административното сѣдилище, което е съставена отъ различни хора: единъ членъ отъ друго сѣдилище, единъ депутатъ отъ Обл. Събрание и единъ префектуренъ съвѣтникъ. Прѣдположете си, че се подаде прошение въ едно административно сѣдилище. Изисква се нѣщо, което не е спомянато въ прошеннето, т. е. изисква се да бѣде нѣщо формално указано. Сега сѣдилището, като не може да притури въ прошеннето нищо отново, ще отложи дѣлото. Твърдѣ хубаво. но на другия день другата страна ще каже, да се отложи дѣлото изново и за едно дѣло могатъ да станатъ много отлагания, както става въ окр. и околийскитѣ сѣдилища, гдѣто едно дѣло се отлага 5-6 пѣти по разни причини. Но не ще става така, ако има изискуемитѣ работи изброени и прѣдставени. Ако книжата за доказание на притезанията сж прѣдставени, тогава странитѣ ще се извѣстятъ какви въззражения и доказателства иматъ една противъ друга, и като ги знаятъ ще бѣдатъ готови да приготвятъ всичкитѣ си доказателства, които да прѣдставятъ и устно въ единъ день. Това е всичко за което се изискватъ различнитѣ прѣписи. Това много повече струва и много повече е важно да остане, отъ колкото да глѣдаме да неставатъ разноси за тѣжакитѣ се страни. Най-послѣ разносикитѣ няма да тегли оня който спечели, но който загуби. Слѣдователно, това ще стане поводъ, щото хората да не подигатъ такива работи безъ основания.

Юруковъ: Г-да! Да се небавимъ за малки работи. Прочететъ чл. 8-й и ще видите, че книжата се испращатъ на правителствения комисаръ съ умоление да ги изучи и да присѣтствува въ сѣдилището при разглѣжданieto на дѣлото, за да си даде мнѣнието. Разбира се, че комисарътъ ще иска нѣкои обяснения, но съ какво ще подкрѣпи своето искание? Да оставимъ противната страна, но правителствения комисаръ безъ да види какъвъ е искътъ, какво заключение ще даде? Просто трѣбва да изучи искътъ. Отъ това слѣдва, че оказанитѣ въ тая алинея доказателства, трѣбва да се приложатъ едно, за интересътъ на противната страна и друго за правителството. Разумѣва се, че прокурорътъ трѣбва да знае доказателствата и тогава да си даде мнѣнието. Заради това, да се приеме алинеата тѣй както си е. Няма нужда за никакви разисквания.

Стамбуловъ: При всичкитѣ думи, които искааха Г. г. Матакиевъ и Юруковъ, азъ мисля, че е въ интереса на населението да приемемъ тая алинея. Ние тоя законъ го правимъ затова, защото ни задължава Орг. Уставъ: слѣдователно, трѣбва да го напра-

вимъ такъвъ, какъвто го изискватъ нуждитъ на населението. Въ чл. 120 на Орг. Уставъ въ чл. 6. Отъ настоящия законопроектъ се казва, че окр. Административно сѣдилище ще има единъ докладчикъ, който ще прави рапортъ и ще го прѣдставя на сѣдилището. Сега тоя докладчикъ ако нѣма никакви разяснения по дѣлото, какъвъ рапортъ ще направи? — Ще земе прошеніето, ще се яви прѣдъ сѣдилището и не ще знае, какво прѣдставя и какъвъ е искътъ. Най-послѣ може би нѣкой да помисли, че това дѣло е отъ естество да се глѣда въ Окр. Сѣдилище и понеже е напълно убѣденъ въ това, трѣбва да се отнесе тамъ. Сега, ако нѣма доказателствата, какъ може да се познае, че дѣлото е за окр. сѣдилище или за окр. администр. Сѣдилище. Азъ съмъ ималъ много случаи да ставатъ подобни нѣща. Яви се единъ защитникъ и подаде прошене. Кого ще прѣдставяшь, попитаха го: — Еди-кого. Дѣ ти е пълномощието? — Нѣма го. Какъ ще се сѣдятъ тия страни Г-да? И какво стана. Дохожда окол. началникъ и го връща. Просителътъ дохожда втори пѣтъ но пакъ не прѣдстави никакви документи, за да се узнае дѣлото. Ето какви мѣхотии ставатъ и членътъ на Орг. Уставъ остава неиспълненъ. Слѣдователно, азъ съмъ на мнѣние да се приѣме тоя членъ, защото е спорѣдъ буквата и духътъ на Орг. Уставъ.

Дир. Кесляковъ: Слѣдъ това, което говориха Г. г. Юруковъ, Матакиевъ и Стамбуловъ, не остава нищо да се каже; защото ако и да се каза, че не трѣбва да се приѣматъ такива формалности, но това се каза безъ да се земе прѣдъ видъ, че има административна страна, че има докладчикъ, които не могатъ да правятъ нищо, ако нѣматъ прѣдъ себъ доказателство. Затова трѣбва да се приеме това, което прѣдлага правителството, защото е съгласно съ Орг. Уставъ и съобразно съ нуждитъ на населението.

Златаръ въ: Моля Събранието да приеме тия алинеи както сѣ, тѣй като неналагаме никаква санкция за нищожеството. Мнозина се изразиха, че населението не е приготовено да защитава своитъ права, но азъ мога да ви приведа живъ примѣръ отъ опитъ че много хора дохождатъ въ сѣдилищата просто за едни лъжи. Дохождатъ да се оплакватъ за недвижими имущества и като попитатъ нѣкого: дѣ ти е тапията, отговори; «нѣма я, у дома е. Ето какво правятъ нѣкои хора, когато се неизискватъ изрично формалности. Но щомъ приемемъ тая алинея, хората ще се научатъ.

Д. Бояджиевъ: Нѣка ми бѣде позволено да се несъглася съ мнѣнието на прѣдговорившиятъ. Ние правимъ законъ за Ист. Румелия, а не за Франция, Германия или Англия. Г-нъ Матакиевъ каза, че е все равно за единъ селаченинъ и за единъ гражданинъ, ако се изискватъ тия формалности. Това не е така. Нѣка надне въ рѣцѣтъ на адвокатинъ единъ селянинъ и ще видитъ колко парици ще му съблъче. Защото Г-да, селаченинътъ незнае що е прошение и що е прѣписъ, що е рѣшение и пр. и слѣдователно, ако приемемъ тия формалности, само ще се експлоатира населението. Ако Г-нъ Директорътъ и Г-нъ Матакиевъ мислятъ, че тия формалности ще улѣнятъ много сѣдопроизводството, тогава да се направи така за всичкитъ сѣдилища, а не само за административното сѣдилище, гдѣто се разглѣдватъ най-малко работи. Зарадъ туй никакъ не съмъ съгласенъ да се оставятъ тия двѣ алинеи, които ще причиняватъ много загуби за населението. Или пакъ ако се приеме това, трѣбва да се направи за всичкитъ сѣдилища.

Гирджиковъ: Членътъ трѣбва да се приеме тѣй както си е, освѣтъ последниятъ три думи «ако той присѣдствува»; защото неразяснява какво трѣбва да се прави въ противенъ случай. Както казаха Г. г. Стамбуловъ и Матакиевъ, имаме единъ докладчикъ за да изучава дѣлата. Прѣдположете, че се изискватъ 500 гр. отъ правителството; не трѣбва ли всичкитъ документи, които се мислятъ за оправдателни да се прѣдадатъ на докладчика отъ двѣтъ страни и послѣ да се проводятъ на правителствени комиссаръ за да направи заключенията си? Казаха нѣкои, защо въ другитъ сѣдилища не се изискватъ

тия формалности. Въ другитѣ сѣдилища не се изискватъ Г-да затова, защото въ тяхъ прокурорътъ се занимава съ това. Освѣнъ това въ другитѣ сѣдилища не се промѣнятъ всѣка година членовѣтъ, както това става въ администр. сѣдилища. Заради това, докладчикътъ трѣбва да има всичкитѣ книжа, които да види и комиссара, защото въ тия сѣдилища ще се глѣдатъ дѣла на доставчици, прѣдприемачи и пр. По тая причина книгата или доказателствата сѣ необходимо нуждни. При това азъ би желалъ, щото срокътъ да бѣде 20 дни, защото ако едната страна е въ Бургасъ, а другата въ Пловдивъ, не ще могатъ да се приготвятъ вътре въ 15 дни.

Калчовъ: Казватъ, че 6-й чл. прѣдвиждалъ да има докладчикъ, правителственъ комиссаръ и пр. Азъ мисля, че може да присѣдствува окр. прокуроръ и да изслуша дѣлото. Законодателятъ не е прѣдвидѣлъ такова нѣщо за окр. сѣдилища, защото сега за административнитѣ да прѣдвиждаме. Казаха нѣкои сѣдин, че много селяни сѣ прѣдставяли искове за недвижими имущества безъ да прѣдставятъ тапни, и като ги запитвали гдѣ имъ сѣ, тѣ отговаряли: въ къщи. Но знаете ли, че съ много малко исклучение, населението се експлоатира додѣто приготви тия книжа и документи. Ако не туримъ прѣграда на това, населението ще посрѣща и за напрѣдъ голѣми мъчнотии. Заради това желателно е да се направи членътъ колкото е възможно по-простъ.

Матакиевъ: Неможешъ да убѣдишъ чловѣка, когато не иска да се убѣди. Аргументитѣ сѣ турени тѣй слабо, щото не могатъ да ни убѣдятъ. Ако кажемъ, че като нѣмало въ другитѣ сѣдилища тия формалности, не трѣбва да ги има и тука, то значи да отиваме назадъ и да неприемаме нищо по-добро, ако и да видимъ, че е по-добро. Ама имало нѣколко прошения или рѣшения, които трѣбва да се прѣпишатъ въ два или три екземпляра, съ това не ще се съсипе страната; но когато нѣма нужднитѣ книжа и документи, много пѣти се отлага дѣлото и се причиняватъ по-голѣми загуби. Казва ни се, че адвокатитѣ земали много. Г-да! Ако искате, наредете законъ за адвокатитѣ, та да неексплоатиратъ населението. Адвокатитѣ у насъ сѣ арзухалджии и пишатъ така, както имъ кажатъ жалбоподателятъ. Съ отхвърлянето на касателнитѣ формалности, ние не ще освободимъ населението отъ адвокатитѣ и арзухалджинитѣ. Турете рѣка на сърдце и вижте, че е по-добрѣ да се изискватъ доказателствата. Каза се още, че прокуроритѣ при окрѣжнитѣ сѣдилища, могатъ да ходятъ да изслушватъ дѣлата при административнитѣ сѣдилища и незная още що. Но трѣбва да се знае Г-да, да ли когато се е правилъ основний законъ не се е имало прѣдъ видъ, че ще има прокурори. Азъ мисля, че законодателятъ сѣ знаели, че ще имами прокурори при окрѣжнитѣ сѣдилища, но съ нѣкаква цѣль сѣ турили да има при административнитѣ сѣдилища докладчици и правителствени комиссари. Заради това моля почитаемитѣ ми събратия да приематъ тоя начинъ на дѣйствиє, който е най-добръ и най-практиченъ както за сѣдилищата, така и за странитѣ.

(Подпрѣдсѣдатель Ив. Х. Петровъ замѣства прѣдсѣдателя.)

Г. Груевъ: Каза се, че сѣдопроизводството въ гражданскитѣ сѣдилища не било практично. Членъ 120 на Орг. Уставъ казва: (Чете чл. 120.) Съ това разбирамъ, че тия форми, това сѣдопроизводство не се съдържа въ всичкитѣ си точки въ гражданското сѣдопроизводство. Втората алинея на втория членъ, която искатъ нѣкои да вдигнатъ ужъ за полза, ми се чини, че прави по-голѣма лѣсенина отъ колкото мъчнотии, защото тая алинея гарантира правата на частни лица, които иматъ да търсятъ нѣщо отъ административнитѣ учрѣждения. Тая алинея задѣлжава правителството да прѣдставлява защитителенъ актъ и ако се непрѣдставятъ подобни книжа правителството не може да отговаря за загубитѣ. Тѣжко и горко на онова лице, което ще се бори съ правителствено учрѣждение безъ да

прѣстави доказателствата си. Затова трѣбва да приемемъ членътъ както си е, безъ да разискваме по-нататъкъ.

Д. Бояджиевъ: Нѣка иматъ прѣдъ видъ почитаемиъ Г-да, че тука се говори за прѣписи отъ документи. Азъ незная да ли въ всякой градъ хората могатъ да си изваждатъ документи. (Гласове: тукъ не се говори за такова нѣщо. Исчерпано е! Исчерпано е!)

Секр. Минковъ: (Чете още еднажъ: втората алинея.)

Гирджиковъ: Азъ прѣдлагамъ да се заличатъ думитъ, «ако странитъ присѣтствувать.»

Прѣдсѣд.: Г-нъ Герджиковъ прѣдлага, щото въ края на приетата алинея да се заличатъ думитъ: «ако странитъ присѣтствувать.» (Подкрѣпя се.) Ония които сж на мнѣние да се заличатъ тия думи да станатъ прави. (Болшинство.) Който приематъ членътъ както си е само съ изхвърляние на думитъ «ако странитъ присѣтствувать» да станатъ прави. (Болшинство.) Събранието приема.

Секр. Гуневъ: (Чете:) Чл. 3. Ако прошеніето става отъ страна на нѣкой клонъ на управленіето, то трѣбва да е подписано отъ началникътъ на това управление, а може да се подаде и дѣлото да се слѣдва или отъ него или отъ законно затова назначений пълномощникъ.»

Прѣдсѣд.: Комиссията го приема безъ измѣнение. (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 4. Прошеніето подадено или прѣпратено на съдилищното писалище незабавно се записва въ книгата на дѣлата заедно съ описъ на книгата, които ги съдружаватъ. Върху прошеніето се забѣлжватъ датата и номера на записване-то имъ. (Приема се.)

Матакиевъ: Азъ би желалъ, щото отъ страна на комиссията да ни се казва, кои членове е приела безъ измѣнение и кои не приела.

Прѣдсѣд.: Отъ 1-й до 8-й чл. Комиссията ги е приела безъ измѣнение.

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 5. Ако прошеніето е противъ нѣкое административно постановление, то нече да каже че за това постановлението не трѣбва да се изпълни. То ще си има силъта, освѣтъ, ако съдилището заповѣда противното по прозбата на просителя, подкрѣпено съ здрава гаранция за всяко обезщение. (Приема се.) (Чете:) «Чл. 6. Слѣдъ истичанието на срокътъ опредѣленъ въ чл. 2-й, прѣдсѣдательтъ прѣдава съществуващитъ книжа на дѣлото на докладчика спорѣдъ чл. 120 ал. 3. отъ Орг. Уставъ, който е длъженъ да приготви и прѣдстави рапортътъ си въ единъ срокъ не по-дълъгъ отъ 7 дена. Може обаче докладникътъ въ случай нужди да поиска съдилището да му даде новъ срокъ отъ нѣколко дни за по-добро испитване и разумѣвание на работата. За тоя новъ даденъ срокъ извѣстиятъ се спорящитъ страни. Странитъ могатъ да поискатъ съобщение отъ въпроситъ, които полага рапортътъ.»

Прѣдсѣд.: Комиссията го приема безъ измѣнение.

Секр. Минковъ: Въ втората алинея може да се направи по-на български и да се каже «въ случай на нужда» вмѣсто «въ случай нужди.» (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 7. Слѣдъ доставянието на рапорта, прѣдсѣдательтъ опредѣлява въ кой день и часъ ще се разгѣда дѣлото въ публично засѣдание и заповѣда се отправятъ потребнитъ повѣстки до спорящитъ страни за да се прѣдставятъ прѣдъ съдилището въ опредѣлений день и часъ. Повѣсткитъ ще се пращатъ спорѣдъ узаконений обичай при гражданскитъ съдилища.»

Прѣдсѣд.: Комиссията го приела безъ измѣнение.

Матакиевъ: Тия повѣстки ще ли носятъ тимбри? Желая да ми се каже отъ трибуната, защото повѣсткитъ отъ гражданскитъ съдилища носятъ тимбри.

Прѣдсѣд.: Каза ни се, че ще се прѣстави законъ за гербовитѣ мита.

Калчовъ: Кой ни каза, че ще се прѣстави законъ?

Г. Гривевъ: Азъ говорихъ, че има законъ за тимбритѣ и законъ за сѣдебнитѣ мита, но не се виждала до сега нужда.

Калчовъ: Ви казахте

Дир. Кесяковъ: Другъ законопроектъ за митата ще се прѣстави. Той даже се прѣглежда сега отъ една частна комиссия. (Гласове: исчерпано е!)

Прѣдсѣд.: Приема ли се чл. 7-й както си е? (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 8. Тождеврѣменно съ испращанieto на повѣсткитѣ пѣлото дѣло ще се съобщава съ особено писмо на правителствения комиссаръ съ умоление да го изучи и да присѣтствува при разгледването му въ сѣдилището на опредѣления денъ и часъ, който прѣди рѣшението ще изложи своитѣ възглѣдове и заключения върху него спорѣдъ чл. 117-й ал. 4 отъ Орг. Уставъ. Тия заключения обаче немогатъ да иматъ задължителна сила за сѣдинитѣ. Въ случай че отсѣтствува префектурний секретаръ; неговата длъжностъ, като комиссаръ се изпълнява отъ главний писаръ при префектурата.»

Стамбуловъ: Има въ тоя членъ една дума, за която ще моля да се отхвърли. Въ първата алинея думата «съ умоление да го изучи» е излишна.

Калчовъ: Това сѣщото щѣхъ да кажа и азъ, защото и безъ умоление, комиссари-тѣ трѣбва да изпълняватъ длъжноститѣ си. Когато е тяхна длъжностъ, не трѣбва да ги молятъ.

Секр. Минковъ: Азъ предлагамъ да се поправи така: «Тождеврѣменно съ испращанieto на провѣркитѣ, дѣлото се съобщава съ писмо на правителствения комиссаръ за да го изучи и т. н. т.»

Прѣдсѣд.: Поправката на Г-на Стамбулова, да се заличи думата съ умоление приема ли се? (Приема се:) Който приематъ чл. 8-й съ поправката на Г-на Стамбулова да станатъ прави. (Болшинство.) Приема се.

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 9. Начинътъ на разгледанieto дѣлото прѣдъ административното сѣдилище или присѣтствено или задочно бива сѣщиятъ, какво и при гражданскитѣ сѣдилища и всѣка една отъ спорящитѣ страни има право да поддържа и доказва по законенъ начинъ своитѣ притѣзания и защиты както и провежданieto за гаранция на други лица, които тя мисли за отговорни. За всичко това странитѣ както и сѣдилището ще се водятъ отъ правилото на общото гражданско сѣдопроизводство.»

Прѣдсѣд.: Комиссията е поправила само една «печатна погрѣшка. Въмѣсто «правилото», тя е направила «правилата.» (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 10. Слѣдъ като се изслушатъ присѣтствующитѣ страни и правителствения комиссаръ и се разбере работата, сѣдилището прави съвѣщанieto си и съчинява рѣшението си, което прѣдсѣдателятъ прочита прѣдъ тяхъ въ общото засѣдание. Въ съвѣщанieto на сѣдилището немогатъ да зематъ участие било правителствения комиссари, било изпълняющитѣ прокурорска длъжностъ при Върховното Сѣдилище.»

Прѣдсѣд.: Комиссията не е направила никакво измѣнение.

Калчовъ: Желая да ми се каже, кое е това гражданско сѣдопроизводство. (Единъ гласъ. Търговското сѣдопроизводство.)

Юруковъ: Искамъ да се поправи само едно нѣщо. Казва се, че сѣдилището *съчинява рѣшение*. Азъ мисля, че е по-добрѣ да се каже «*прави или произвежда рѣшение*, защото съчинението на рѣшението може да стане единъ или два деня по-послѣ.

Дир. Кръстевичъ: Да не би Г-нъ Юруковъ да иска да се отлага и прочитанieto на рѣшението?

Матакиевъ: Оттѣглявамъ си думата.

Секр. Минковъ: По поводъ забѣлжката на Г-на Калчова, трѣбва да се измѣни нѣщо. Каза се, че процедурата трѣбвало да бѣде по гражданското съдопроизводство; но ние още нѣмаме гражданско съдопроизводство. И пай-послѣ, кой ще рѣшава въпроситъ за прѣрѣкание.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Юруковъ! Постоянствувате ли за прѣдложената отъ Васъ поправка?

Юруковъ: (Гласове: Искрено е!) За разяснение Г-да, искамъ да кажа нѣколко думи. По-напрѣдъ рѣкохъ, че не по търговското ами по гражданското съдопроизводство, трѣбва да се глѣдатъ дѣлата по административни распри. Азъ казахъ това, защото ако се глѣдатъ по търговското съдопроизводство щеше да бѣде недостатъчно по причина на краткостта, когато гражданското съдопроизводство е голѣмо. И едното и другото казва Орг. Уставъ. Разбира се, че догдѣто се направи гражданска процедура, ще слѣдваме отоманската процедура. Това е търговското съдопроизводство, което казвате Вие. Но ние трѣбва да знаемъ, че правимъ законъ не само за утрѣ и за днесъ, ами за всекога ужъ. Ако рѣчете, че за до утрѣ се прави законътъ, тогава ще стане гражданско съдопроизводство.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Юруковъ отглаголюва забѣлжката си.

Дир. Груевъ: Въ тоя членъ има типографическа погрѣшка. Въмѣсто «испълняющитъ прокурорска длѣжностъ при върховното сѣдилище,» трѣбва да се чете «испълняющитъ прокурорска длѣжностъ при административното сѣдилище.»

Стамбуловъ: Азъ искамъ само да обясня на Г-на Груева 22 чл. отъ настоящия законопроектъ, който казва (Чете:) «Распорѣжданията на чл. чл. 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 и 13 се приспособяватъ точно и при върховното сѣдилище съ тая разлика само, че въ това сѣдилище докладникъ бива, спорѣдъ чл. 66 ал. 5 отъ Орг. Уставъ, единъ отъ слушателитъ му членове, а правителствении комиссаръ бива, спорѣдъ сѣщия членъ ал. 6 отъ Уставътъ, единъ отъ назначенитъ отъ Дирекцията на Вѣтр. Дѣла за изпълнение на прокурорска служба.» За това въ чл. 10 е казано, че въ съвѣщанието на сѣдилището немогатъ да зематъ участие нито правителствении комиссари нито изпълняющитъ длѣжностъ при върховното сѣдилище. Но тукъ се говори само за окръжнитъ администр. сѣдилища, а послѣ ще се говори за върховното. Тукъ е казано така за да се знае, че комиссаритъ и изпълняющитъ прокурорска длѣжностъ при върховното сѣдилище, нѣматъ право да се мѣсятъ въ дѣлата на окр. адм. сѣдилища.

Дир. Кръстевичъ: Тия комиссари, които изпълняватъ длѣжности на прокурори при административнитъ сѣдилища, тия сѣж наредени спорѣдъ Орг. Уставъ. Азъ тѣй мисля (Гласове: тѣй е.) Ако разгледаме Орг. Уставъ ще видимъ, че други сѣж комиссаритъ, които изпълняватъ длѣжности на прокурори при върховното админ. сѣдилище, и други сѣж ония, които изпълняватъ тия длѣжности при окр. административни сѣдилища. Сега, понеже тука се говори за окр. адм. сѣдилище а не за върховното, разумѣва се че и казаното за комиссаритъ и изпълняющитъ прокурорска длѣжностъ се отнася до окръжнитъ административни сѣдилища и тѣхнитъ комиссари и прокурори.

Прѣдсѣд.: Приема ли се тоя членъ съ поправката на думата «върховно» съ, «окръжно»? (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 11. Прѣсѣдателя трѣбва да съдържава денѣтъ на публичното засѣдание, имената и качества на членоветъ на сѣдилището, на докл. дчика и на секретаря, имената и качества на странитъ, кратко изложение на дѣлото и на рапорта на докладчика, изброяванието на по-главнитъ книжа прѣдставени отъ странитъ, както и на замѣчанията и заключенията на правителствении комиссаръ, и най-послѣ мотивитъ на които сѣдилището издава рѣшението си».

Прѣдсѣд.: Комиссията го приема безъ измѣнение. (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 12 Протоколитъ и прѣждата ще се подписватъ отъ прѣдсѣдателтъ, членовѣтъ и писарѣтъ на сѣдилището. А прѣписитъ за съобщение на странитъ ще се подписватъ само отъ прѣдсѣдателтъ и писарѣтъ съ приложение печатѣтъ на сѣдилището.» (Приема се). (Чете:) «Чл. 13. Съобщението и изпълнението прѣждитъ на администр. сѣдилища, ставатъ по иститъ правила, условия и начини по които ставатъ и ония на гражд. сѣдилища и чрѣзъ сѣщитъ чиновници на послѣднитъ сѣдилища». (Приема се). (Чете:) «Чл. 14. По иститъ правила, условия и начини, ставатъ върху рѣченитъ прѣсѣди и разнитъ въ сѣдопроизводството приети въззражения като опозиция, въззивъ и пр. и тѣхнитъ слѣдствия, права и задължения за странитъ сѣ иститъ». (Прима се.) (Чете:) «Чл. 15. Всичкитъ прѣсѣди отъ първа инстанция на окр. адм. сѣдилища подлѣжатъ на въззивъ прѣдъ върх. адм. сѣдилище въ срокъ отъ 15 дни отъ деня на съобщението».

Прѣдсѣд.: Комиссията прѣдлага да се притури една втора алинея, която да гласи така: «незапазването на тоя срокъ отъ 15 дни навлича нищожество на въззивѣтъ.»

Златаровъ: Азъ мисля, че тукъ вече трѣбва да се наложи нищожеството, защото иначе не ще има никакъвъ срокъ. Ако нѣма нищожество, когато истече срокѣтъ, тогава какъ трѣбва да се разумѣва? — Не е указано. Заради това прѣдложението на комисията е умѣстно.

Юруковъ: Азъ прѣдлагамъ, щото срокѣтъ да бѣде 30 деня, защото 15 дневенъ срокъ е твърдѣ малкъ. Азъ правя това именно, за да се остави повече врѣме на странитъ да размислятъ, да ли трѣбва да се направи въззивъ или да се съгласятъ на издаденото рѣшение.

Дир. Гуневъ: Ако правителството е положило такъвъ срокъ, то го е направило за да се съобразява съ Орг. Уставъ; но ако Обл. Събрание приеме по-дълъгъ срокъ, правителството ще се съгласи.

Секр. Минковъ: Колкото за срока и азъ се съгласявамъ съ Г-на Юрукова да бѣде 30 деня, но азъ искамъ да кажа, че въ закона за спиранieto на въззивѣтъ, прѣвидено е, какво трѣбва да се наложи на ония, които непрѣдставятъ въззивѣтъ въ опредѣления отъ закона срокъ. Тукъ нѣма нищо такова. Зарадъ туй азъ мисля, че трѣбва да се приеме и поправката на комисията, т. е. че нищожество или отхвърляние на въззивѣтъ, трѣбва да се прави, ако се непрѣдстави въ опредѣлений срокъ.

Нейчовъ: Орг. Уставъ ясно не е опредѣлилъ 15 деня срокъ за въззивъ на граждански дѣла. Това не е точно означено. Орг. Уставъ не е рѣшилъ тоя въпросъ. Той е мълчаливъ при него, а е опредѣлилъ просто срокѣтъ за дѣла разглѣдвани отъ окол. сѣдилища, а при Върх. Сѣдилище е опредѣляванъ своеволно. Г-да! Срокѣтъ за въззивъ при административното сѣдилище е много важно нѣщо, защото едно частно лице има да се бори съ едно управление. Заради това, трѣбва да приемемъ по-голямъ срокъ. Орг. Уставъ не е рѣшилъ въпросѣтъ за въззивъ, и въ тоя случай ние смѣ свободни да го рѣшимъ. Заради това, азъ желая да се опредѣли по-голямъ срокъ.

Д. Бояджиевъ: Въ 12, 13 и 14 чл. приехме всичко, което е прѣвидено и за гражданскитъ сѣдилища. Като е така, трѣбва да приемемъ и тука срокѣтъ отъ 15 деня, защото 15 дни сѣ достаточни да се разбере съдържанието на едно рѣшение и да се приготви страната да апелира. Заради туй, излишно ще бѣде да се увеличава срокѣтъ.

Гирджиковъ: Твърдѣ е умѣстно прѣдложението за 30-дневенъ срокъ, защото опитѣтъ е показалъ, че 15 дни сѣ недостаточни. Има да отговоря на Г-на Нейчова, че срокѣтъ за въззивъ прѣдъ Върх. Сѣдилище не е опредѣленъ своеволно или произволно, както той каза, а е основаванъ на чл. чл. 42, 15 и 12 отъ търговското сѣдопроизводство. Щомъ не е оказалъ изрично срокѣтъ, значи че трѣбва да се приеме оная, който е за окръжнитъ

сждилища, ако 15 дена да небъха малко. Заради това, трѣбва да се положи тоя срокъ, който се прѣдлага отъ Г-на Юрукова, т. е. 30 дена. При това, азъ подкрѣпямъ прѣдложението на Г-на Златарова, че ако тоя срокъ се пропусне, да слѣдва нищожество.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Юруковъ прави една поправка. Въместо 15-дневенъ срокъ за въззивъ, той прѣдлага да бѣде 30-дневенъ. (Подкрѣпя се.) Който приематъ това прѣдложение да станатъ прави. (Болшинство) И комиссията прѣдлага една притурка на тоя членъ, именно «незапазването на тоя срокъ навлича нищожество на въззива.»

Гирджиковъ: Азъ мисля, че тая нова алинея трѣбва да стане тѣй: «слѣдъ истичанieto на тоя срокъ, въззивъ не може да се прави.»

Прѣдсѣд.: Приема ли се чл. 15 съ притурката на комиссията? (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 16. Станало или не станало въззражение противъ прѣсждата на окръжно адм. сждилище, прѣдседателятъ му е длъженъ да испраща въ разстояние на седемъ дни отъ съчинението и върень прѣписъ отъ тая прѣсжда до върх. админ. сждилище.»

Прѣдсѣд.: Комиссията приема безъ измѣнение.

Гирджиковъ: Азъ мисля, че това не трѣбва да стои тѣй, както е поставено тука. Да се казва: «станалъ или не станалъ въззивътъ, вътрѣ въ 7 дни ще се испраща прѣписъ и пр.» е излишно, защото е естествено, че прѣписъ ще се испрати на Върх. Сждилище. Зарадъ туй, да туряме тука на прѣдседателятъ срокъ отъ 7 дена си нѣма мѣстото. Азъ искамъ да се каже, че ако се ненаправи въззивъ, да се праща на върх. адм. Сждилище прѣписъ отъ рѣшението, за да види то, да ли дѣлото е разгледано правилно или не. За това мисля, да се извадятъ «7 дена» и да се каже така: «ако не е станалъ въззивъ противъ прѣсждата на окр. административно сждилище, прѣдседателятъ е длъженъ да испрати прѣписъ въ върх. административно Сждилище.»

Златаровъ: Това сжщото щѣхъ да кажа и азъ, защото, ако се каже така, много сждилища и за 6 мѣсяца нѣма да испратятъ прѣписи въ върх. адм. сждилище, ако не е станалъ въззивъ.

Юруковъ: Тоя членъ е много на мѣстото си и не трѣбва да ставатъ въ него никакви измѣнения. Именно, той има сходство съ 25-й членъ, който казва, че главний прокуроръ може да постанови измѣнение на рѣшението. Наистина, той може да направи това, но не е извѣстно да ли ще се приеме или не. Отъ друга страна, въззивътъ нѣма нищо общо съ това, да ли рѣшението е противно на въззрѣнията на прокурора или не, защото, ако прокурора намѣри, че не е правилно рѣшението, може да поиска касиране.

Нейчовъ: Трѣрдъ умѣстно забѣлѣжи Г-нъ Гирджиковъ, че тоя членъ трѣбва да прѣтърпи измѣнение; защото тѣй както стои, задължава окр. адм. сждилища да се намиратъ подъ контрольтъ на върх. адм. сждилище. Това ще бѣде противъ достойнството и противъ независимостта на самитъ окр. адм. сждилища.

Дир. Кръстевичъ: Г-да! Нестига едно рѣшение да се приеме само отъ противната страна, която може би да не иска да въззражава и да прави въззивъ. Въ всяка държава има длѣжности, за да бждатъ прѣгледвани рѣшенията да ли сж съгласни съ закона. За това нарѣждатъ нѣкои чиновници, които се наричатъ прокурори и които се занимаватъ само съ законътъ на държавата. Така напр. ако едно сждилище произнесе едно рѣшение неправо или незаконно и губи противната страна, ако направи въззивъ, тогава особенитѣ за това чиновници ще направятъ апелъ противъ това неправо рѣшение, защото вие знаете, че не всекога странитъ правятъ въззивъ. По-много отъ онеправданитѣ страни замълчаватъ, или че сж сиромаси та нѣматъ да заплатятъ разноснитѣ, които трѣбватъ, или че сж ходили, ходили нагорѣ надолу та сж сандисали съ ходение. И по много други при-

чини, странитѣ не правятъ въззивъ. Остава ли такова рѣшение въ сила? — Остава, стига да го приематъ странитѣ и да направятъ съпротивление. Но право ли е да остане такова рѣшение въ сила? Никакъ. Тогава, кой ще каже, че нѣма полза отъ тия незаконни рѣшения ако се прѣгледатъ отъ едно лице? Затова въ всичкитѣ съдебни закони се туря нарочно по единъ членъ, който казва, че ако противъ едно рѣшение нестане въззражение, то прокурора е длъженъ да направи въззражение, ако рѣшението е неправилно. По тая причина и тука е казано, че и да стане и да нестане въззивъ, трѣбва да се съобщи това рѣшение на прокурора за да се прѣгледа и съврѣменно прѣработи. А защо има срокъ? — Защото вътре въ 7 дена има време да се прѣгледа рѣшението. Отъ тукъ виждате, че има причини, които сж прѣдизвикали турянieto на такъвъ единъ членъ въ настоящий законъ. Само мисля, че вмѣсто да се казва: «отъ съчинението и'» да се туря «отъ произношението и',» защото много пхти рѣшението се съчинява а не се произнася, и такова рѣшение е написано не за странитѣ а за сѣдилището.

Гирджиковъ: Истина е всичкото, което каза Г-нъ Гл. Секретарь относително, че трѣбвало да се испраца прѣписъ на изпълняющий длъжностъ на прокуроръ при Върх. адм. сѣдилище, за да може, когато е криво рѣшението да се поправи. Но въ 25-й чл. е казано, че странитѣ немогатъ да се ползватъ отъ унищожението на пресѣдата. Тогава защо да се туря срокъ 7 дена? Ако страната не е направила апелъ, прокурора е длъженъ да направи, и ако той направи апелъ, естествено е, че рѣшението ще се поправи. Азъ неказвамъ, че трѣбва да се испраца прѣписъ отъ рѣшението въ върх. адм. сѣдилище, но казвамъ, срокътъ да не е 7 дена отъ произнасянието пресѣдата и да се каже, 7 дена слѣдъ истичанието срокътъ на апелацията, защото прѣди да се истекълъ срокътъ на апелацията, може би самата страна ще направи въззивъ и не е нужно прокурора при върх. сѣдилище да прави апелъ. Щомъ истече срокътъ за апелацията и страната неапелира, тогава прокурора е длъженъ да апелира. Прѣди истичанието срокътъ за апелация, той неможе да поиска d'office да се унищожи едно рѣшение.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Гирджиковъ прави една поправка.

Дир. Кръстевичъ: Като изложихъ причинитѣ за гдѣто се е турилъ тоя членъ, искахъ да кажа, че срокътъ нарочно е направенъ отъ 7 дена, за да може прокурорътъ да се приготви ако стане въззивъ. Но това не ще каже, че ако страната направи въззивъ, трѣбва да има по-напрѣдъ въззивъ отъ другъ пхтъ. Никакъ не трѣбва да се разбира така. Ако прокурорътъ направи въззивъ, той ще го направи званъчно, защото той неможе да направи рѣшение освѣнъ за ползата на законитѣ, а не за ползата на странитѣ. Странитѣ, ако искатъ да се ползватъ могатъ да апелиратъ. Прокурорътъ не работи за тѣхъ но за закона. Разумѣва се, че прокурора ще направи нѣщо, когато види че странитѣ не правятъ никакъвъ въззивъ. Но има и друга причина; която изисква да се прѣгледватъ изново тия рѣшения. Знаете, че въ окр. административни сѣдилища има правителствени комисари, има докладчици и пр. Трѣбва да се знае да ли тия лица сж работили и какъ. Заради това, като има полза отъ едно повторно прѣглеждане, трѣбва да се туря това въ единъ законъ. Това е, както казахъ и по-напрѣдъ за ползата на законитѣ, защото прокурорътъ е отъ страна на правителството. Може да има нѣкои причини, да се попита администрацията, че за еди-кое нѣщо е казано да е станало тѣй и тѣй, да ли дѣйствително е станало тѣй и тѣй, и да ли нѣма нѣщо противно на изложеното отъ странитѣ. Тия сж причинитѣ, за които е туренъ тоя членъ въ настоящия законопроектъ.

Гирджиковъ: Азъ се съгласявамъ съ Г-на Гл. Секретарь, ако се дава прѣписъ на прокурора въ първостепенното сѣдилище, което е издало рѣшението. Послѣ, ако ще страната, да направи въззивъ прѣдъ Върх. Адм. Сѣдилище, трѣбва да има срокъ, нѣ на сѣдилище-

то да определяваме срокъ за испращане прѣписи, това не разбирамъ, защото съдилище не може да направи отъ само себе си въззивъ.

Минковъ: Искамъ да предложа една поправка. Г-нъ Гирджиковъ твърдѣ справедливо забѣлжи, че само гл. прокуроръ и въ интереса на закона може да касира едно рѣшение. Заради това да се направи така: «да испраща вътре въ 7 дни прѣписъ до изпълняющий длѣжность гл. прокуроръ при върх. съдилище». (*Гласове*: приема се).

Прѣдсѣд.: Г-нъ Гирджиковъ прави една забѣлжка думата има Г-нъ Нейчовъ.

Нейчовъ: (Началото не се разбира). Какво се глѣда напр. и какво се прави . . . между изпълняющий длѣжность при прокурора. Ако това да се глѣда, тогава може да се дѣйствува d' office (Не се чюе).

Гирджиковъ: Моята поправка е само това: «да се испраща въ разетояние на 7 дѣня» — азъ разбирамъ съчинението на рѣшението — прѣписъ отъ присѣдата до изпълняющий длѣжность прокурора при окр. адм. съдилище».

Величковъ: Имаше още една поправка на тоя членъ и незная защо се отъгли. Второ, азъ незная Г-да, какви причини има за да се испраща прѣписъ отъ присѣдата на и. д. прокурора при окр. адм. съдилище. Азъ мисля, че рѣшението се съобщава и на двѣтъ страни, та и двѣтъ ще направятъ въззивъ, ако искатъ, но и. д. прокурора при окр. адм. съдилище нѣма за какво да се мѣси. Зарадъ туй трѣбва да се испраща прѣписъ на върх. съдилище, за да може и. д. прокурора да поиска унищожението на присѣдата, защото не е била съгласна съ закона. А когато се иска тоя прѣписъ главно за да може да стане въззивъ въ полза на закона, азъ не виждамъ причина да се испраща прѣписътъ подиръ истечението на срокътъ, на апелацията, както каза Г-нъ Гирджиковъ въ предложението си. (*Гласове*: исчерпано е!) Азъ предлагамъ да се каже така: «въренъ прѣписъ отъ присѣдата се испраща на върх. адм. съдилище».

Нейчовъ: (*Гласове*: исчерпано е!) Само 5 думи Г-да! Или тоя прокуроръ е единъ прокуроръ, който е длѣженъ да надзирава изпълнението на законитъ, или е излишенъ. Това искахъ да кажа.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли се предложението на Г-на Величкова? (Подкрѣпя се.) Г-нъ Величковъ! Повторете предложението си.

Величковъ: «Стане не стане въззивъ, прѣдсѣдателятъ е длѣженъ да испрати прѣписъ отъ рѣшението до върх. адм. съдилище.»

Дир. Кесяковъ: «Станѣло» да се исхвърли и да се каже само «ако не е станало възражение.» Следователно, ако не е станалъ въззивъ, тогава да се испрати прѣписъ отъ рѣшението слѣдъ истичанието на срока, и ако има незаконность въ рѣшението, да се унищожи.

Величковъ: Приѣмамъ да се каже: «ако не е станалъ въззивъ.»

Прѣдсѣд.: Г-нъ Величковъ прави слѣдующето предложение: » ако не е станалъ въззивъ прѣдъ окр. адм. съдилище, слѣдъ 7 дѣня се испраща въренъ прѣписъ до върх. адм. съдилище.» Които приематъ това предложение за чл. 16 да станатъ прави. (Болшинство.)

Дир. Кесяковъ: предлагамъ да се даде 5 мин. отпущъ. (Подкрѣпя се.)

Прѣдсѣд.: Давамъ 5 минути отпущъ. (3 часа и 35 мин.) (Послѣ отпущътъ)

Прѣдсѣд. (Звъни.) Засѣданието се отваря изново. Пристъпваме къмъ разглѣждане-то на втората глава отъ законопроекта.

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Глава II. Върховно Съдилище. Чл. 17. Щомъ се подаде или прѣпрати на върховното административно съдилище прошение за въззивъ, секретарѣтъ на това съдилище е длѣженъ да го впише въ входящата книга на дѣлата, като запише датата и нумерътъ на вписванието му и върху самото прошение.»

Прѣдсѣд.: Комиссията предлага заглавието да стане: «Върховно административно съдилище.» Други измѣнения нѣма.

Гирджиковъ: Азъ мисля, че прѣди тоя членъ трѣбва да се каже, гдѣ трѣбва да се подаватъ прошения за въззивъ. По долу се казва, че «прошение за вторично, сирѣчь второстепенно разглаголѣваніе на административна распря, рѣшена първостепенно отъ главнитѣ администратори или отъ департаменталнитѣ съвети, спорѣдъ послѣдната алинея на чл. 67 отъ Орг. Уставъ, подава се направо на прѣдсѣдателятъ на върховното административно съдилище заедно съ рѣшението и другитѣ книжа до него относящи се.» Тукъ виждате какъ е казано за нѣкои рѣшения, но въ законътъ нигдѣ не е казано, кѣдъ трѣбва да се даватъ прошения за въззивъ сръщу прѣсѣди отъ окр. административни съдилища. Заради това азъ мисля, първий членъ отъ втората глава да стане така. «Прохения за въззивъ противъ прѣсѣдитѣ на департаменталнитѣ административни съдилища, се подаватъ въ върховното адм. съдилище;» а послѣ ще говоримъ, какво трѣбва да съдържатъ тия прошения.

Юруковъ: То е естествено, че прошения за апелъ се подаватъ на съдилището, което е издадо рѣшението, слѣдователно и прошение за въззивъ противъ рѣшение на административно окр. съдилище, трѣбва да се подаде на съдилището, което е издадо прошеніето. Азъ мисля, че не трѣбва никакво промѣненіе на тоя членъ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Гирджиковъ прѣдлага да се тури другъ единъ членъ прѣди 17-й.

Гирджиковъ: Прѣдагамъ да се приеме такъвъ единъ членъ. (Чете:.) «Прохения за въззивъ противъ рѣшения издадени отъ окр. адм. съдилища, се подаватъ въ същитѣ съдилища.»

Воденичаровъ: Искамъ да кажа, че е излишенъ такъвъ единъ членъ както забѣлжи и Г-нъ Юруковъ, защото тукъ е казано «щомъ се подаде прошение на върховното съдилище,» т. е. прошение подадено за въззивъ. Заради това, спорѣдъ менъ новъ членъ е излишно да правимъ.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли се поправката на Г-на Гирджикова? (Подкрѣпя.) Който подкрѣпя тая поправка да си дигне ржката. (Изискваното число членове недигатъ ржка.) Пада Г-да.

Гирджиковъ: Азъ мисля, че горнитѣ членове нищо неказватъ относително подаваніето прошения за апелъ. Казва се само, че прошеніето навлича нищожество, щомъ се неупази срокътъ опрѣдѣленъ въ настоящий законъ. Заради това именно трѣбва да се направи единъ членъ прѣди 17-й. Послѣ има да направя предложение чръзъ което да се измѣни 20-й членъ, гдѣто се говори за прѣдставленіе въ два образа на единъ мемоаръ. Тѣй като приехме единъ срокъ отъ 15-30 дни, азъ мисля, че тоя мемоаръ трѣбва да се прави другояче и ще прѣдложамъ какво трѣбва да се съдържа въ тоя мемоаръ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Гирджиковъ прѣдлага да се приеме единъ новъ прѣди 17-й членъ, който да гласи така: «Прохения за въззивъ противъ рѣшения издадени отъ окр. админ. съдилища.» Подкрѣпя ли се това предложение? (Подкрѣпя се.) Които приематъ да се тури тоя членъ прѣди 17-й да станатъ прави. (Меншество.) Събранието отхвърля. Тогави има ли въззражения противъ 17-й членъ? (Нѣма.) Приема ли се 17-й чл. както си е? (Приема се.)

Гирджиковъ: Азъ мисля, както казахъ и отдевъ да се измѣни 20-й чл. който прѣдвижда, че трѣбва да се прави мемоаръ. Най-напрѣдъ се прави докладъ и послѣ 30 дѣна се прави мемоаръ, и ако нѣкой неиспълни това т. е. не направи мемоаръ наказва се съ нищожеството на прошеніето му. Азъ мисля, че като за въззивъ не сѣ достатѣчни 15 дѣна и ги направихме 30 за да може да изложи по-добрь просбата си, то трѣбва да се прѣдвиди нѣщо и за мемоара. За да се избѣгнатъ нѣкои мъжнотии, азъ прѣдагамъ да се каже така: «това прошение трѣбва да има и мотивътъ и да исказва изрично, че проси да му се прѣгледа дълото въззивно.» Послѣ да се приложи една алинея така: «про-

шенията трѣбва да се подаватъ на толкова прѣписи, колкото сѣ отвѣтствующитѣ страни. « Вие виждате, че въ члена не е казано колко екземпляра трѣбва да бѣдатъ. На нѣкои Г-да може да се види чудно, но опитътъ, но опитътъ мѣ е убѣдилъ, че това трѣбва да бѣде както казахъ. Прѣдставете си, че едно лице апелира срѣщу 5 души. Трѣбва да се викатъ странитѣ, но не може да имъ се направи подробно съобщение, ако нѣма нужното число прѣписи. Въ такъвъ случай, сѣдилището се намира въ недоумѣние. Той апелира цялото рѣшение, а не праща толкова рѣшения, за да знае и сѣдилището какво да прави. Именно по тия мотиви азъ прѣлагамъ да се исхвърли отъ 20-й чл. онова, което се касае за мемоарътъ и да се каже още сега прошенията за въззивъ какво трѣбва да съдържатъ и по колко екземпляра трѣбва да бѣдатъ.

Калчовъ: Азъ мисля, че можемъ да туримъ, щото прѣписитѣ да бѣдатъ толкова, колкото сѣ отвѣтственнитѣ страни, но да отхвърлимъ мемоарътъ не е добръ, защото приехме по-напрѣдъ, че трѣбва да се прибавява мемоаръ. Извѣстно е на всѣкиго, че само съ прошение не може да се разглѣдва дѣлото, тѣй щото трѣбва да си има мемоаръ.

Гирджиковъ: Г-нъ Калчовъ твърдѣ добръ забѣлжи, но забравя, че се намираме въ главата за Върх. админ. сѣдилище. Единъ човекъ, който е далъ всичкитѣ си доказателства и всичкитѣ книжа въ окр. адм. сѣдилище, има право да си ги иска и тѣ могатъ да се прѣприатъ d' affice въ Върх. адм. сѣдилище, тѣй щото нѣма какво да се излага изново или да се мотивира. Слѣдователно нѣма нужда за особенни мемоари.

Матакиевъ: Азъ мисля, че Г-нъ Калчовъ трѣбва да се съгласи да нѣма мемоари а да приеме предложението на Г-на Гирджикова. Именно трѣбва прошенията да се подаватъ въ толкова екземпляри, колкото сѣ отвѣтственнитѣ страни, защото въ противенъ случай ще ставатъ много разноси. Щомъ има въ прошенieto изложени мотивитѣ, нѣма никаква нужда отъ мемоаръ, заради това да се приеме предложението на Г-на Гирджикова.

Нейчовъ: Г-да! Мемоарътъ не се прѣдства като твърдѣ необходимъ, ето защо. Колкото и да задължаваме страната да прѣдстави мемоаръ, тя ще се извинява и много пжти ще казва, азъ забравихъ да направя това. Колкото за двойний мемоаръ, това е единъ разваленъ прѣводъ на Француский double, че има двѣ страни за многото екземпляри разбира се само по себе, че колкото сѣ отвѣтственнитѣ страни, толкова трѣбва да бѣдатъ и екземпляритѣ, та нѣма нужда да се писва това въ закона.

Матакиевъ: Мотивътъ, който излага Г-нъ Нейчовъ е много слабъ, за да не приемемъ предложението на Г-на Гирджикова. Щомъ има въ прошенieto изложени мотивитѣ, азъ мисля, че доволно е единъ мѣсяцъ — време да се разглѣдатъ и изучатъ.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Гирджиковъ да направи писмено своята поправка.

Гирджиковъ: (Чете:) «Това прошение освѣнъ докладътъ за въззивътъ, трѣбва да съдържа и мотивитѣ за първостепенното рѣшение. Прогшенията трѣбва да се подаватъ съ толкова прѣписи, колкото сѣ противнитѣ страни. Не трѣбва да се казва «въ толкова», а «съ толкова» за да се разбира, че първообразното прошение се придружава съ толкова прѣписи, колкото сѣ отвѣтственнитѣ страни.

Прѣдсѣд.: Подкрѣпя ли се предложението на Г-на Гирджикова?

Юрковъ: Г-да! Ненамирамъ за умѣстно предложението на Г-на Гирджикова, именно въ оная частъ, която говори: какво трѣбва да съдържа прошенieto. Сега се неговори, че подаваме прошение. 14 чл. казва: (Чете:) «По-иститѣ правила, условия и начини ставатъ върху рѣченитѣ прѣсѣди и разнитѣ въ сѣдопроизводството прияти въззражения като оппозиция, въззивъ и пр. и тѣхнитѣ слѣдствия права и задължения за странитѣ сѣ иститѣ». Видитѣ че въ тоя членъ се говори за прошенията, тѣй щото тукъ при 18-й чл. не му

е мястото да се казва, какво трябва да съдържа прошениято. Ако има нещо да прилагаме, то ще бъде умъстно, именно, когато дойдемъ на 20-й членъ, и ако направимъ сега нещо ще бъдемъ непослѣдователни. За прошенията се е казало въ 14 чл. и сега изново дохождаме и казваме, какво трябва да се прави. Отъ това ще излезе, че ние сме непослѣдователни. Колкото за мемоара ще видимъ да ли е съгласно да искаме или не, ще глѣдаме 136 чл. на търговската процедура. Сега чисто и просто да се приеме членътъ тъй както си е, защото ще бъдемъ непослѣдователни.

Саллабашовъ: Ние трябва да правимъ улѣнения на населението. Г-нъ Гирджиковото предложение достига тая цѣль като отхвърля мемоарътъ. Има двѣ прѣгради, отъ които губи населението; първата е апелъ, втората мемоаръ. Напр. приехме, че ако апелъ не е заявенъ губи процеса незадоволната страна; ако се даде на 15-й день прошение безъ мемоаръ, пакъ се отхвърля. Г-нъ Гирджиковъ направи добръ, че съ предложението му се отмахка пове втората прѣграда. Но Г-нъ Гирджиковъ туря друго едно условие, а именно че мемоара трябва да се дава заедно съ апелацията и дохожда съ своето предложение да скратява срокътъ отъ 30 на 15 дня. За това би помолилъ да се отхвърлятъ «мотивитѣ» и да се приеме членътъ тъй както си е, и послѣ когато дойдемъ до членътъ, въ който се говори за мемоарътъ, да го отхвърлимъ, защото иначе, както каза и Г-нъ Юруковъ ще бъдемъ непослѣдователни.

Гирджиковъ: Немога да се съгласи съ Г-на Саллабашева, защото мотивитѣ непременно трябва да се кажатъ. Трѣбва да се знае, защо се прави апелъ. Ако се неукáže това, значи, че просителътъ незнае какво проси. За да се направи апелъ, трѣбва да се направи прошение и въ него трѣбва да се укаже, че просителътъ е онеправданъ и прави апелъ; че онеправданъ еди-какъ, въ еди-кое и въ еди-кое. Сега колко мотиви има, това се неказва; може само единъ да каже. Затова азъ мисля, че апелъ безъ мотиви не съществува, и затова трѣбва да се приеме предложението ми.

Златаровъ: Много сж справедливи бѣлѣжкитѣ на Г-на Гирджикова, защото отъ една страна дига спънкитѣ на населението, но ние по-сетнѣ ще разглѣдаме правила за апелацията, които правила ще се поставятъ въ едно гражданско съдопроизводство, което ще ни се прѣдстави на разглѣждане. Заради това, тамъ трѣбва да се развиятъ тѣзи правила, колкото искаме. Ние въ тоя законопроектъ нѣмаме глава за *съдопроизводство*. Ние говоримъ тукъ за върх. адм. сѣдилище. За това да оставимъ сега тия прѣспирни и събранията да развие своята доктрина тамъ, гдѣто му е мястото.

Прѣдсѣд.: Турямъ на гласоподавание притурката на Г-на Гирджикова

Саллабашовъ: Азъ ще обърна вниманието на почитаемитѣ ми събратия, че тъй приетъ членътъ дава една лѣснина на сѣдитѣ до го тълкуватъ различно. Думата мотиви е еластична, тъй щото и да е мотивирано едно дѣло, сѣдята може да се произнесе, че е немотивирано и да го отхвърли. Азъ ще привѣдж примѣръ. Дава се единъ. Подига се единъ апелъ въ едно сѣдилище, но защото контракта бѣше калнавъ — азъ ще го докажа — отхвърли се; а публичното министерство става и казва, да се неприеме това за основа на отхвърлянието. Заради това, азъ казахъ, че трѣбва да се нетурия нищо, което да се оставя на произволното тълкувание на сѣдитѣ, при всичко, че всичкитѣ сѣдии ще се грижатъ да дадатъ добро тълкувание. Виждате сега, че ако приемемъ думата «мотивитѣ», ще станемъ причина да се изгорятъ душитѣ на много бѣдни хорица, тъй като слѣдъ произволно тълкувание на сѣдята ще слѣдва нищожество.

Прѣдсѣд.: Г-нъ Саллабашовъ прави една доправка, а именно да се отхвърли *нищожество*, и «мотивитѣ».

Саллабашовъ: Азъ неправа никакво предложение. Просто казвамъ, че както е думата не трябва да се приеме.

Прѣдсѣд.: Желаетъ ли Събранието да се прочете притурката, която предлага Г-нъ Гирджиковъ? (Желаетъ.) (Чете:) «Това прошение освѣтъ докладътъ за въззивътъ, трябва да съдържа и мотивитъ за първостепенното рѣшение; другоаче прошениято се отхвърля. Прощението трябва да се дава съ толкова прѣписа, колкото сж противнитъ страни.» Ония, които сж съгласни да се приеме тая притурка да станатъ прави. (Меншество.) Пада. Членъ 17 остава както си е.

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 18. Прощение за вторично сир. второстепенно разгледане на административна распри рѣшена първостепенно отъ главнитъ администратори или отъ департаменталнитъ съвети спорѣдъ послѣдната алинеа на чл. 67-й отъ Орг. Уставъ, подава се на право на прѣдседателя на върх. адм. сѣдилище заедно съ рѣшението и другитъ книжа до него относящи се. Срогътъ за такива прошения е както и за въззивъ 15 дни отъ денътъ на съобщението на рѣшението.»

Прѣдсѣд.: Комиссията приема безъ измѣнение.

Секр. Минковъ: Тукъ въ първата алинеа на тоя 18 чл. се говори за рѣшения отъ департаменталнитъ съвети. Това нѣщо види се, е заето отъ 67 чл. на Орг. Уставъ. Азъ искамъ щото да се даде едно тълкувание на тоя членъ, а именно, като какво разбира Събранието подъ думата «рѣшенията на департаменталнитъ съвети,» да ли се подразбиратъ рѣшенията на окр. администр. сѣдилища, или рѣшенията на главнитъ съвети.

Димитровъ: Това трябва да се подразбира за главнитъ съвети, защото на много мѣста е казано главни и департаментални съвети.

Юрковъ: Азъ мисля, че тукъ трябва да се подразбира за департаменталнитъ главни съвети, защото подъ titre французитъ разбиратъ първостепеннитъ рѣшения за административни распри; следователно тукъ се говори за въззивъ противъ такива рѣшения.

Секр. Минковъ: Азъ съмъ на мнѣнието на ония, които отъ еднажъ казаха, че ясно се разбираше за главнитъ департаментални съвети, само не знаехъ до колко Орг. Уставъ имъ дава право да се произнасятъ върху работи по административни тѣжби.

Дир. Груевъ: 67-й чл. послѣдния алинеа казва, че Върх. Сѣдилище за администр. распри, сѣди като въззивно сѣдилище върху жалби противъ рѣшения издадени първостепенно отъ Главнитъ Администратори и отъ Окр. Съвети върху административни тѣжби. Ще каже, че подъ «департаментални съвети» трябва да се подразбиратъ главнитъ съвети въ департаментитъ.

Прѣдсѣд.: Приема ли се чл. 18-й както е? (Приема се съ измѣнение срогътъ отъ 15 на 30 дни.) Прѣминуваме къмъ 19-й членъ.

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 19. Исполнението на първостепенно рѣшение, издадено отъ главний администраторъ, противъ което е станало прошение за първостепенно разгледане, не се спира освѣтъ ако просителътъ прѣдстави достатѣчни гаранции за изпълнението му, следъ окончателното потвърдително рѣшение.»

Прѣдсѣд.: Комиссията предлага да се притури на края така: «следъ окончателното потвърдително второстепенно рѣшение» (Приема се.)

Секр. Гуневъ: (Чете:) «Чл. 20. Въ растояние на 30 дни отъ какъ се е подадо прошениято за въззивъ, въззивникътъ е длъженъ да прѣдстави въ два образа едно изложение (мемоаръ), което да показва датата и нумерътъ на прошениято му за въззивъ, да съдържава заключенията му мотивирувани и да исказва изрично че проси да се преглѣда дѣлото му въззивно. Инакъ прошениято му се не приема.»

Председ. : Комиссията прави следующата поправка : (Чете :) «Въ расстояние на 30 дни отъ какъ се е вписало прошение о въ върх. сѣдилище и пр.» Послѣ прибавя една алинея : «Прощението на 30 дневний срокъ навлича нищожество.»

Златаровъ : Азъ мисля, че като дадохме по-дълъгъ срокъ за въззива, поправката на комиссията си нѣма мѣстото, защото да предположимъ, че единъ въззивъ е постѣпилъ на първо число, сѣдилището ще го държи най-малко 7-8 деня, следъ като пристигне и ставатъ 38 и други 30 отъ какъ се впише ставатъ 68 деня. Заради това да си остане членътъ както си е.

Д. Бояджиевъ : Азъ станахъ да кажа нѣщо, което се касае до 18-й членъ. Ние приехме тоя членъ съ погрѣшка, като не ни се разясни : да ли подъ «департаментални съвѣти» се разбиратъ главнитѣ, или пакъ прѣфектурнитѣ съвѣти. (Гласове : на дневний редъ !)

Величковъ : Азъ мисля, че ние много лѣгко приехме 18 чл. отъ законопроекта, и понеже никой не ни прѣпятствува да се върнемъ назадъ и да оправимъ погрѣшката си, можемъ да се повърнемъ и да разгѣдаме по-обширно какво значи, «департаментални съвѣти.» Нѣкои казаха, че се подразбирали прѣфектурнитѣ съвѣти. Наистина, спорѣдъ българскій преводъ може да е тѣй, но въ французскій оригиналъ стои «les conseils de departements ;» следователно, кои сѣ прѣфектурнитѣ съвѣти, питамъ, у насъ ? У насъ Г-да прѣфектурни съвѣти нѣма. У насъ има съвѣтници при прѣфектитъ, които нерѣшаватъ административни тѣжби. Съвѣтътъ, който рѣшава въ департамента такива работи, е окръжното сѣдилище за административни распри. Заради това, азъ мисля, че по-добъръ ще бѣде, ако вмѣсто «департаментални съвѣти» туримъ «окръжнитѣ административни сѣдилища, или можемъ и да не промѣняваме това, но да туримъ въ скобки французското название на касателното учрѣждение.

Нейцовъ : И азъ мисля, че не е умѣстно да се остави тѣй, както е въ членътъ, т. е. «департаментални съвѣти,» защото може да се прѣдстави случай, да излѣзе рѣшение отъ другъ нѣкой съвѣтъ.

(Подпрѣдсѣдатель Д-ръ Чомаковъ заема прѣдсѣдателското мѣсто.)

Георги Груевъ : Азъ ще обърна вниманието на Събранието, че немогатъ, подъ тая дума да се подразумѣватъ окръжнитѣ административни сѣдилища. Въ последнята алинея на 67-й членъ отъ Орг. Уставъ е казано « comme tribunal de revision ; » следователно, това е съвсѣмъ друго отъ *воззивъ*. Въ чл. 15 отъ настоящий законопроектъ е казано : (Чете :) «Всичкитѣ прѣсѣди отъ първа инстанция на окр. адм. Сѣдилища подлѣжатъ на въззивъ прѣдъ върх. адм. Сѣдилище въ срокъ и пр. ;» а тукъ се казва не за въззивъ, но ревизионъ. Заради това нетрѣбваше тѣй повърхностно да се произнасяме въ тоя случай. Подъ «revision» се разбира вторичното разгѣждане нѣкои рѣшения издадени за нарушението нѣкой законъ и чрѣзъ това се нарушаватъ нѣкои права. Сега ще попитамъ, кои сѣ тия съвѣти ? — Мене ми се чини, че за да рѣшимъ това, трѣбва да прѣгѣдаме тая точка отъ началото и'. У насъ има главни администратори. Кои сѣ следъ тѣхъ ? — Прѣфектитъ. Ето гдѣ е прѣфектурний съвѣтъ. Могатъ много пати прѣфектитъ да издаватъ рѣшения и тия именно рѣшения подлѣжатъ на «revision.» Азъ съ това не казвамъ, че прѣфектитъ иматъ право да разгѣждатъ административни тѣжби. Тѣ никакъ нѣматъ правото да разгѣждатъ подобни работи, и до сега не е имало такива случаи ; но като отъ сега може да се случи такова нѣщо, то именно затова тѣхнитѣ рѣшения, трѣбва да подлѣжатъ на вторично разгѣждане. Нашиятъ Орг. Уставъ, както знаете се е занимавалъ отъ французскитѣ закони. Въ Франция админ. сѣдилища нѣма, и тамъ прѣфектурнитѣ съвѣти вършатъ работата на административнитѣ сѣдилища ; следователно тамошнитѣ прѣфектурни съвѣти сѣ като административни сѣдилища и разумѣва се, тамъ тѣ могатъ да разгѣждатъ въззивни жалби. Обаче, това неможе да става, т. е. немогатъ да се

разгледат въззивни жалби въ департаменталнитъ съвети тамъ, гдѣто има окр. адм. сѣдилища. Тогава естествено слѣдва, че подъ revision трѣбва да се подразумѣватъ рѣшения, съ които сѣ се нарушили нѣкои закони. Затова станало е едно отъ двѣтъ: или Комиссията е направила погрѣшка, или злѣ прѣвѣдено на български. Но до когато ни се разясни нито едното нито другото, неможе да се подразбира «окр. адм. сѣдилища.»

Св. Тилевъ: Азъ подъ прѣфектурни съвети разбирамъ окръжнитъ съвети, които иматъ право да издаватъ и рѣшения. Ако по настоящемъ не се съгласява такова нѣщо, но въ всѣки случай ще ги има. Това сѣ прѣфектурнитъ съвети, които издаватъ постановления и рѣшения, които разумѣва се, трѣбва да подлежатъ на вторично разгледане въ върх. админ. сѣдилище. Азъ немога да приема друго тълкувание освѣнъ, че се разумѣва окръжнитъ или прѣфектурни съвети, а не главнитъ департаментални съвети, които нѣматъ никаква сѣдебна властъ.

Златаровъ: Спорѣтъ 140 чл. на Орг. Уставъ, най-напрѣдъ не разбирамъ, че има прѣфектурни съвети. Тия прѣфектурни съвети, за които е думата, ако ги земемъ въ сѣдинение съ казаното въ 117 чл. на Орг. Уставъ, естествено дохожда, че подъ «департаментални съвети» неможе да се разбира друго, освѣнъ административнитъ сѣдилища въ окръжитъ. И понеже тия съвети иматъ право да постановяватъ и право да унищожаватъ рѣшенията на окръжнитъ комисии, то тѣхнитъ рѣшения ще дохождатъ до «revision.» Слѣдователно отъ двѣ точки зрѣние може да се дойде до заключение, че подъ «окръжнитъ съвети» се подразумѣватъ окръжнитъ административни сѣдилища.

Ив. Х. Петровъ: Въпросътъ се раздѣли на много страни и затова трѣбва да се тури на гласоподаване.

Д. Бояджиевъ: Нѣма какво да се гласува, трѣбва само тия разнообразни тълкувания да се забѣлжатъ въ протоколитъ. Тукъ се разви, че подъ «департаменталнитъ съвети» се подразбиратъ прѣфектурнитъ съвети, защото рѣшенията на департаменталнитъ не се коснуватъ до такива распри, и тѣхнитъ рѣшения немогатъ да се унищожаватъ освѣнъ отъ Гл. Управителъ. Това като имаме прѣдъ видъ, всѣки може да си състави понятие, че подъ думата «департаментални съвети» се подразбиратъ прѣфектурнитъ съвети.

Величковъ: Азъ съмъ убѣденъ, че не сѣ тѣ. Дѣйствително, въ всѣкий случай, това тълкувание ще остане тъмно, но като земемъ въ съображение нѣкои и други членове отъ Орг. Уставъ, дохождаме до заключение, че подъ «департаменталнитъ съвети» не се подразбира друго освѣнъ главнитъ съвети. Повтарямъ, че това ще бѣде тъмно за сѣдитѣ, но по нашитъ протоколи ще го тълкуватъ и ще знаятъ че се подразбиратъ главнитъ съвети. Зарадъ туй, по-добрѣ е, да си остане членътъ тѣй както си е, а за по-ясно тълкувание могатъ да се прѣгледатъ протоколитъ на самата комисия, която е изработила нашия Орг. Уставъ.

Матакиевъ: И азъ поддържамъ да си остане членътъ както си е, защото не е чудно да се разбира и окръжната комисия, защото и тя може да се нарича *conseil de departementale*; и тя има много пѣти въпроси, които подпадатъ на сѣдебното вѣдомство. Заради това нѣка си остане «департаментални съвети.»

Ив. Ев. Гешовъ: Нѣма съмнѣние, че трѣбва да остане членътъ както си е. Тукъ не се постановява нищо ново, но се цитиратъ думитъ на Орг. Уставъ, които думи ние неможемъ да измѣнимъ. Въ 18-й чл. е казано, (Чете:) «Прошение за вторично, сирѣчь второстепенно разгледане на административна распра, рѣшена първостепенно отъ главнитъ администратори или отъ *департаменталнитъ съвети спорѣдъ послѣдната алинея на чл. 67 отъ Орг. Уставъ* и пр.» Тия думи трѣбва да си останатъ тѣй, защото тѣ стоятъ тѣй и въ Орг. Уставъ; а остава на юриспруденцията на нашето вър-

ховно съдилище да опрѣди точното значение на тия думи. Тука днесъ се дадоха четири значения на думата департаментални съвѣти, а имъно: главни съвѣти, прѣфектурни съвѣти, окръжни адм. съдилища и окръжни комисии. Спорѣдъ менѣ, за сега да не даваме никакво рѣшение, а да оставимъ просто на самитѣ съдилища да опрѣдѣлятъ, кои сѣ тия «департаментални съвѣти» спорѣдъ Орг. Уставъ.

Секр. Минковъ: Прѣди да се гласува 18-й членъ, трѣбваше да знаемъ, какво се подразбира подъ «департаментални съвѣти»; но понеже казанния членъ вече се гласува и прие, тълкува ието на надлѣжната дума може да се притури при разглѣжданieto на единъ отъ слѣдующитѣ членове. (Гласове: исчерпано е!)

Прѣдсѣд.: Сир. Събранието разумѣва да си остане членътъ тѣй?

Св. Тилевъ: Азъ незная какъ ще оставимъ членътъ тѣй, когато не едно но 4 мнѣния се набраха. Тогава какъ можемъ да оставимъ да се рѣши това отъ съдилищата, когато законодателното тѣло не се признае върху това тълкувание. Заради това, азъ ще помоля почитаемитѣ ми събратия да приематъ едно тълкувание и никакъ да неоставятъ въпросътъ висящъ или на произволното тълкувание на съдилищата.

Наумовъ: Никой пжтъ и по никакъвъ начинъ немога да се съглася съ св. Тилевъ, относително, че самото законодателно тѣло трѣбва да се произнесе върху тълкуванieto на извѣстенъ членъ отъ Орг. Уставъ. Най-сетнѣ, да ли рѣшенията ще се основаватъ на тоя законъ, и на това немога да се убѣдя. Заради това, прѣдложението на Г-на Гешова трѣбва да се приеме, защото то е единственното, което може да запази достолѣнието ни.

Д. Бояджиевъ: Азъ искамъ да кажа това, че отъ чл. чл. 134 и 146 се разбира, че не трѣбва да се разумѣва подъ «департаментални съвѣти» нито главнитѣ съвѣти, нито окръжнитѣ комисии, нито окр. адм. съдилища. Немогатъ да се разбиратъ казанитѣ учрѣждения, защото рѣшенията на главнитѣ съвѣти се унищожаватъ само отъ Гл. Управителъ; окръжнитѣ комисии немогатъ да вършатъ повече отъ главнитѣ съвѣти, а администр. съдилища на окръжитѣ съдятъ първостепенно. Слѣдователно подъ «департаментални съвѣти» неможе да се разбира друго нищо, освѣнъ прѣфектитѣ съ своитѣ съвѣтници, които ако и много пжти зематъ мнѣнието и на окръжнитѣ комисии, рѣшенията се считатъ тѣхни. Зарадъ туй, азъ мисля вмѣсто «департаментални съвѣти» да се каже «прѣфектурни съвѣти.»

Гирджиковъ: Азъ мисля, че трѣбва да се сключатъ вече тия прѣспирни, защото може би да събереме и Орг. Уставъ. Отецъ Тилевъ мисли, че ние като смѣ законодатели, ние смѣ компетентни да тълкуваме Орг. Уставъ. Азъ това неотричамъ, но нѣка всѣки отъ насъ прѣмисли да ли е готовъ да истълкува това. За да си истълкува единъ членъ отъ Орг. Уставъ, трѣбва да се прѣровятъ протоколитѣ на комисията; трѣбва да се зематъ разни французски съчинения и пр. нѣщо, за което Обл. Събрание нѣма време да го направи. За това, да оставимъ касателната дума, както си е въ Орг. Уставъ, и който има нужда, ще я тълкува. Ако се прѣяви нужда на Вър. Съдилище, то ще я растълкува, ако му се непрѣяви, нѣма да я истълкува.

Нейцовъ: Тия тълкувания Г-да, които дадохме сега на тая дума ще умѣняватъ работитѣ на всичкитѣ учрѣждения, заради това да оставимъ членътъ както си е, защото азъ съмъ увѣренъ, че нито едно отъ четиритѣ разни тълкувания нѣма да получи вишегласие въ случай на гласувание.

Бържаловъ: И азъ ще се съглася да се остане членътъ така, защото се подразбиратъ първостепеннитѣ или окр. адм. съдилища.

Величковъ: Мжчно е на чловѣкъ, когато се принуждава да повтаря онова, което е казалъ единъ пжтъ. Азъ ще повтора, че ако остане за тълкуванието на тоя членъ,

дѣйствително не може да се мисли иначе, освѣнъ, че той се касае за окр. адм. сѣдилища, но 67 чл. отъ Орг. Уставъ казва, (Чете го.) Както виждате, тукъ не се говори нищо, за окр. адм. сѣдилища, а се говори за распри между администраторитѣ и частни лица. Последната алинея на 67 членъ казва, (Чете:) «То сѣдикато въззивно сѣдилище върху жалби противъ рѣшения издадени първостепенно отъ Главнитѣ Администратори и отъ окръжнитѣ съвѣти върху административни тѣжби.» Махнете се га последната алинея отъ 67 чл. и ще видите че всичко е ясно. Но щомъ стои тая алинея въ свързка съ другитѣ двѣ, то се разбира, като че нѣматъ право ония, които сѣ се сѣдили въ окр. сѣдилище да правятъ въззивъ въ Върх. Сѣдилище за административни распри. Едничката алинея, която дава право за въззивъ противъ рѣшенията на окр. сѣдилища е 4-а ал. на 117 чл. отъ Орг. Уставъ. Заради това, каквото и да мислите, както и да сѣдите, ми се чини, че това е едничкото тълкувание, което може да бѣде прието. Най-сетнѣ разбирамъ, че трѣбва да вземемъ едно рѣшение, но тоя въпросъ е доста важенъ, за да трѣбва да го рѣшимъ въ Събранието, защото, какво ще кажатъ утрѣ сѣдилищата, когато имъ се испрати едно прошение върху нѣкое рѣшение на една окр. комиссія? Да ли не ще мисли, че трѣбва да го разгѣда въ въззивъ. Или пакъ, какъ ще постѣпи сѣдилището, когато му се прѣдстави едно рѣшение на прѣфектурний съвѣтъ? Г-да! Това сѣ важни работи, които не трѣбва да се рѣшатъ отъ юриспруденцията, но отъ законодателното тѣло, което прави законитѣ. Тука се опрѣдѣлява компетентността на едно сѣдилище. Заради това, азъ съмъ на мнѣние, щото тоя въпросъ да нерѣшаваме за сега, но да го възложимъ на комиссіята, която е правила тоя законъ, да ни прѣдстави своето мнѣние. На всѣкадѣ, когато се разисква единъ законопроектъ и станатъ прѣдложения, които не могатъ да се срѣщнатъ до една цѣль, прѣпраща се до една комиссія, за да го изучи, защото цѣлото законодателно тѣло, нѣма врѣме да се занимава съ разни прѣдложения и да рѣшава, кои сѣ прави и кои криви. Заради това и ние трѣбва да натоваримъ сега една комиссія да разгѣда тоя важенъ въпросъ въ тоя законопроектъ и да ни даде утрѣ своето мнѣние. (Гласове: исчерпано е!)

Дир. Кръстевичъ: Известно е, че намъ най-паче принадлежи да се произвѣсемъ върху тоя въпросъ, защото всички Вие имате право да кажете намъ така: Вие, които сте писали тоя законопроектъ, както Ви е мнѣнието? Да пишете тукъ така и така, трѣбва да се основавате на това и това. Заради това, азъ сякамъ, че съмъ длъженъ да Ви кажа нѣщо. Г-да! Когато направихме тоя законопроектъ, ние го смѣ правили така, щото да не ви укорятъ, че смѣ криво прѣтълкували Орг. Уставъ, което би било голѣма погрѣшка. Орг. Уставъ е нѣщо свято и не трѣбва да се прѣтълкува. Трѣбва слѣдователно да се изпълнява точно. Сега, когато се произнасяхме върху тоя въпросъ, за който днесъ стана дума, рѣкохъ: нѣка да туримъ самитѣ ръчи отъ Орг. Уставъ, за да видимъ Обл. Събрание какво ще каже, защото, ако промѣнимъ тая фраза, то може да ни укори. Да небыше това въ сѣщия Уставъ, ние щѣхме да го прѣиначимъ, т. е. ние нѣмаше да направимъ погрѣшка съ прѣиначението, ако това нѣщо бѣше въ нѣкоя притурка на Орг. Уставъ; но понеже бѣше въ самия Уставъ, азъ намислихъ, че не трѣбва да се прѣиначава. Сега Обл. Събрание се намира въ затруднения, като незнае какъвъ смисълъ да му даде. И има твърдѣ право за това. Явно е Г-да, че ако прѣгледваме всичкий Орг. Уставъ, не можемъ да намѣримъ никакви други департаментални съвѣти, освѣнъ главнитѣ съвѣти. И наистина главнитѣ департаментални съвѣти се наричатъ *департаменталнитѣ съвѣти* и съ това име не се називава никой другъ съвѣтъ. Какви други съвѣти има въ департамента? Има други различни учрѣждения, които не си приличатъ. Има едно департаментално сѣдилище, което сѣди административни распри, но

то се казва не съвѣтъ, но трибуналъ. Щомъ иска да каже за адм. сѣдилище въ департамента, нарича го *сѣдилище* а не съвѣтъ. Има и друго департаментално тѣло и то е прѣфектурнитѣ съвѣтници. Но какъ го именува Орг. Уставъ? — Никакъ. Никакъ се не вижда, че Орг. Уставъ иска да ги назовава съ името съвѣтъ. Спорѣдъ французскитѣ закони, наистина има прѣфектуренъ съвѣтъ, който заедно съ прѣфекта прѣдлага и назначава чиновници, и тоя съвѣтъ има още за цѣль да сѣди административни распри. Нашитѣ обаче законодатели и организатори сѣ искали да замѣнятъ тоя прѣфектуренъ съвѣтъ за административни распри, съ едно друго учрѣждение подъ име «департаментално сѣдилище за административни распри,» и подъ тая фраза се подразумѣва друго едно нѣщо. Въ французскитѣ закони се казва, че прѣфектурний съвѣтъ сѣди и отсѣжда и прави рѣшения по административни дѣла и други нѣкои работи. Но у насъ не се казва, че *прави рѣшение* ами казва, че *прѣфекта прави рѣшения* съ съвѣтниците си. Види се, тукъ нарочно е казано, *прѣфектъ прави рѣшения съ съвѣтниците си*, и това не е казано за административно сѣдилище. За да рѣшава такива работи прѣфекта, дадени му сѣ двама съвѣтника. Ако кажемъ сега, че това може да съставлява единъ съвѣтъ — понеже е въ департамента, — тогава какво ще значи, че прѣфекта съ помощника на своитѣ съвѣтници може да прави рѣшения? Тия рѣшения на-ли трѣбва да се разгледатъ още еднажъ. Разбира се, трѣбва да има едно тѣло по-горно, което да прѣгледва изново тия рѣшения. Но по кой начинъ ще се разгледватъ тия рѣшения? Съ въззивъ ли? Въззивъ бива само за рѣшение направено отъ сѣдилище. Но тия, които не сѣ сѣдилище а правятъ рѣшения, кой трѣбва да прѣгледва още еднажъ тѣхнитѣ рѣшения? Види се че и тѣхнитѣ рѣшения подлѣжатъ на ревизия и за това сѣ казали тукъ не «административно сѣдилище,» но «департаменталенъ съвѣтъ.» Спорѣдъ менъ, най-доброто тълкувание, косто би могли да направимъ е, че това е за прѣфектитѣ, които съ едно прѣдложение правятъ рѣшения за административни дѣла. Слѣдъ тия рѣшения излиза една распря, поражда се прѣспирня и ето ти, че ще трѣбва сѣдилище. Ама Г-нъ Величковъ привожда 67 членъ. Хубаво, но тоя членъ има друга цѣль. Неговата цѣль е, да опрѣдели длѣжноститѣ на Върх. Сѣдилище. Тамъ се казва, че всички въззивни дѣла се разгледватъ въ Върх. Сѣдилище; въ първата и въ втората алинеи на 67-я чл. се говори за първостепенни и окончателни рѣшения; въ трѣтата алинея се казва, относительно дѣлата, които сѣ разгледвани по-напрѣдъ въ департаменталнитѣ съвѣти. Хубаво, какво заключаваме отъ тамъ? Какви рѣшения сѣ станали? Отъ едно сѣдилище за административни распри ли? Или рѣшения отъ прѣфекта? За тия рѣшения, ако стане въззивъ, ще отидатъ въ Върх. Сѣдилище. Ако и да сѣ направени въ друго сѣдилище, тѣ ще дойдатъ за revision пакъ въ Върх. Сѣдилище, а толкова повече, ако сѣ направени отъ Окр. Съвѣти. Всичкитѣ тия рѣшения ще подлѣжатъ на отхвърляние. Заради това пакъ най-добръ е, да си остане членътъ както си е.

Дир. Кесяковъ: И азъ ще кажа, че трѣбва да си остане членътъ, както е прѣдложенъ отъ правителството, именно да се подразумѣватъ рѣшенията, които издаватъ прѣфектитѣ заедно съ своитѣ съвѣтници; защото въ атрибуциитѣ на прѣфектитѣ ще видимъ, че тия рѣшаватъ распря между двоица хора на пр. за вада, кой колко трѣбва да земе. Това стои въ атрибуциитѣ на прѣфектитѣ.

Св. Тилевъ: За обяснение ще направя едно домогвание, че въ тоя членъ не можемъ да тълкуваме или да подразбираме друго, освѣнъ прѣфектурнитѣ съвѣти. Щомъ прѣгледаме най-първо 113, а слѣдъ него 116, а така сѣщо и 67 чл. отъ Орг. Уставъ, не ще излѣзе нищо друго, освѣнъ прѣфектурнитѣ съвѣти. Много ясно и опрѣдѣлено е казано.

Воденичаровъ: Отъ многото разисквания върху тоя въпросъ Г-да, всѣкий си е

съставилъ по едно понятие, но азъ желая, като имамъ прѣдъ видъ вѣсното време, да оставимъ за утрѣ разискването на тоя въпросъ, а за сега да затворимъ засѣданieto. Цѣлъ день работихме и се уморихме, затова да оставимъ работата до тукъ, догдѣто сме дошли и утрѣ, да слѣдваме.

Прѣдсѣдателствующий: Приема ли Събранието, да се отложи засѣданieto?

Беличковъ: Събранието неиска повече да разисква върху тоя въпросъ, и азъ направихъ предложение да се даде въпросътъ на една комиссия, защото е много сериозенъ. Както каза Г-нъ Кръстевичъ, много нѣща има погрѣшени или погрѣшно прѣвѣдени въ Орг. Уставъ, които нѣща едно по едно ще се явятъ, както онова днесъ. Заради това да се прѣдаде касателний въпросъ на комиссия, която два деня да работи, да преглѣда всичкитѣ членове на Уставътъ касающи се до тоя въпросъ, за да може послѣ Събранието по-сѣзнателно да се произнесе. Най-сетнѣ, тълкувателътъ на законитѣ е Областното Събрание, и ако има нѣкой, който да ги неразбира има право да се отнесе до Обл. Събрание. Толкова повече трѣбва да се тълкуватъ тъмнитѣ мѣста на Орг. Уставъ. Заради това азъ пакъ прѣдлагамъ да се повърне тоя членъ на Комиссията, която се е занимавала съ тоя въпросъ.

Прѣдсѣд.: Има прѣдшествоващо предложение за затваряние на засѣданieto. (Подкрѣпя се.) Приемате ли да се отложи засѣданieto. (Приема се.)

Засѣданieto е затворено.

(Конецъ въ 5 часа 30 мин.)

Прѣдсѣдатель:

Секретарь:

